

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugosla-
viji 80 Din, za
inozemstvo 100 D

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon šte. 50, upravnistva šte. 328

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
i stoip. peti-vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vsilica po 10 Din
g. Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
rezen, pondeljka in
dneva po prezniku

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Po prvi bitki.

Belgrad, 26. aprila.

Glavni odbor radikalne stranke je danes popoldne ob dveh dokončal svojo nalogo. Tedaj je namreč glasoval in izglasoval predlog Nikole Pašića, da se Ljuba Jovanović izključi iz stranke. Pri glasovanju je bilo navzočih 71 članov glavnega odbora. Po uradni poročili je glasovalo za izključitev 46 članov, 22 se jih je glasovanja vzdržalo, 1 sam član je glasoval proti izključitvi. Objavljajoč ta izid je Nikola Pašić kot predsednik glavnega odbora ugotovil, da je Ljuba Jovanović izključen iz radikalne stranke.

Neglede na cilj tega glasovanja in na način, kako se je izvršilo, je treba naglasiti, da je Ljuba Jovanović na vseh sejih glavnega odbora dosegel velik uspeh in odnesel moralno zmago.

Toda spor med Ljubo Jovanovićem in Pašićem ne smemo presojati iz ozkega osebnega stališča, kajti ta spor je globlje in dalekosežnejše pomena. Radikalna stranka je po vojni prišla v novo državo kot najmočnejša stranka in obenem kot stranka skrajnega konservatizma in srbskega nacionalizma. Poleg tega je radikalna stranka imela starega voditelja, kar je brezdvomno še bolj vplivalo na to, da sta se konservatizem in deloma tudi reakcionarstvo v stranki utrdira. Kot najmočnejša stranka je bila radikalna stranka stalno od zedinjenja do današnjega dne na krmilu državne uprave in je dajala smer naši notranji in zunanji politiki. Vse krize, bodisi politične, bodisi gospodarske, pa je zakrivila prav ta uprava.

Radikalna stranka se radi svojih tradicij in radi pojmovanja, ki ga ima njen voditelj Pašić o državi, ni mogla nikdar povzpeti na stališče obče državne stranke, marveč se je omejila na hegemonijo srbstva in pa na čisto separatistično plemensko stališče. Mnogo so k taki politiki radikalne stranke doprinele poslednje vojne. Težave in pa trpljenje srbskega naroda tekom svetovne vojne so bile voda na mlin Nikole Pašića in pa njegove okolice. Ravno to in pa prirojena plemenska strast so ntili in pa pomagali vzdržati to za novo državo nezdravo politiko. Poleg tega je tudi demokratska stranka zastopala splošna skoro isto stališče, kar je bilo razumljivo glede na to, da je demokratska stranka imela v radikalni stranki svojega glavnega tekmeča. Demokratska stranka pa se je kot prva od srbskih strank dvignila nad to ozko stališče, dasi je morala računati s tem, da bo izgubila precej na svoji moči.

Podoben proces se je pričel že davno tudi v radikalni stranki. Razni prvaki radikalne stranke so uvideli pogubonostnost te politike za državo in so tudi poskušali v radikalni stranki vzbuditi zmisel za obče razmere in za novo stanje v državi. Vsi ti naporji so se večinoma razbili ob trdovratnosti Pašićevi. Stara struja v radikalni stranki, postavljena pred popolnoma nove razmere in nezmožna prilagoditi se jim, se je vsem dobrim poizkusom radikalnih prvakov z vso trdovratnostjo upirala in svoje reakcionarstvo in konservatizem potencirala. V takih razmerah seveda ni bilo mogoče, da bi se radikalna stranka prilagodila novemu življenju, novim razmeram v novi državi. Razmere pa so bile močnejše.

Nova država imperativno zahteva novega pojmovanja in novih ljudi. V tej borbi je ostala radikalna stranka kot patriarhalna in izvrstno disciplinirana stranka zadnja trdnjava, ki naj bi patriarhalnost vzdržala in je morala vztrajati na svojem reakcionarjem separatističnem programu. Ljuba Jovanović je bil v zadnjem času edini od intelektualcev v radikalni stranki, ki je svoje politične poglede metal preko meja Sumadije in stare Srbije. Dasi morda ni imel popolnoma pravih razumevanja za potrebe novih pokrajin, je vendar poskušal ustvariti nekaj kompromis med starim in novim pojmovanjem ureditve države. Poskušal je ustvariti program, metodo in taktiko, ki naj bi se skladali z razmerami in zahtevami nove velike države. Edini on se je emancipiral od starih pogledov in iskal nova pota in sicer, kakor je v svojih govorih in svojih spisih ponovno povedal, edino v korist razširjenju radikalne stranke na vse pokrajine države.

Reakcionarci in separatisti v radikalni stranki Ljubi Jovanoviću v takem modernem, sedanemu času potrebnem pojmovanju države niso mogli slediti in raditega je moral Ljuba Jovanović pričeti odločno borbo. Zadnja bitka v tej veliki borbi se je bila včeraj in danes. Vendar ne more ostati ta bitka zadnja. Pašiću kakor tudi Ljubi Jovanoviću po izidu današ-

Uroden sklep glavnega odbora NRS.

Jovanović izključen. - Prava borba se šele začne.

Belgrad, 26. apr. (Izv.) Odločitev glavnega odbora radikalne stranke je danes padla. Ker je bilo snočnje razpoloženje takšno, da je bilo pričakovati Jovanovičeve izključitve, je razumljivo, da je rastlo zanimanje ne samo političnega sveta, marveč tudi širše javnosti od trenutka do trenutka. Narodno skupščino tolika množica radovednih ljudi nikdar ni oblegala.

UZUNOVIČ IN MAKSIMOVIČ SKUŠATA POSREDOVATI.

Še pred deveto uro so pričeli prihajati v skupščino člani glavnega odbora in mnogi poslanci. Opažati je bilo, da je večina delegatov zelo nervozna. Izogibali so se vsakega stika s časniki in niso hoteli dajati prav nobenih izjav. Okrog devetih so se ponovno zbrali v predsedstvu vlade vsi radikalni ministri. Ministrski predsednik Uzunović je obvestil člane vlade o tem, da je danes popoldne skupno z notranjim ministrom Maksimovičem bil ponovno pri Pašiću in da ga je ponovno skušal pripraviti do tega, da bi svoje agresivno stališče spremenil in da se sprejme kompromis. Pašić je ta poslednji poskus pomiritve odklonil. Z ozirom na to so se radikalni ministri pripravili kakšno stališče naj bi zavzeli. Razen pravosodnega ministra Gjuričiča in ministra za socialno politiko Simonoviča ter ministra za narodno zdravje Miletiča so vsi drugi ministri odločno bili na stališču, da se Jovanović ne sme in ne more izključiti, češ da glavni odbor za to ni kompetenten.

Nato so se tudi ministri podali v skupščino, kamor je kmalu nato prispel tudi Pašić.

PAŠIČ SPODI POSLANCE OD SEJE.

Okrog pol 11 je Pašić kot predsednik otvoril sejo. Takoj v začetku je pozval vse poslance da se takoj odstranijo iz dvorane, češ da po členu 21. strankinih statutov nimajo pravice prisostvovati. Poslanci so zelo nevoljni takoj odšli. Ta Pašičev nastop je precej iznenadil in je, kakor z vsako gesto, izzval številne komentarje. Kot najneverjetnejše se smatra to, da je dal Pašić odstraniti poslance radi tega, ker je večina poslancev odobraval Jovanovičovo stališče s številnimi medklci, kar ni bilo Pašiću ugodno.

UZUNOVIČ ODIDE H KRALJU.

Nato se je pričelo nadaljevanje razprave. Zanimivo je, da je pred začetkom debate obenem s poslanci zapustil dvorano tudi predsednik vlade Uzunović, ki je odšel v avdienco h kralju. Vse to je izzvalo številne komentarje. Razširile so se vesti, da je dal ostavko. Ta verzija se je zdela kolikor toliko verjetna. Jasno je namreč, da Uzunovičeva vlada nima večine in da je njegov obstoj samo vprašanje časa.

RAZNI GOVORNIKI. — VEČINA JE ZA SPRAVO.

Kot prvi je dobil besedo delegat za toplisko okrožje Ilija Ilić. V svojem govoru je govoril o borbi radikalne stranke sploh in o velikih Pašičevih zaslugah. Predlaga srednjo linijo in misli, da je kompromis mogoč. Ako ne bi bil mogoč, izjavlja, da je za Pašića.

Tudi nadaljnji govorniki so govorili pomirljivo. Delegat za Banjaluko poslanec Kosta Majkić je s svojim govorom precej iznenadil. Dosedaj je bil znan kot odločen Pašičev pristaša. V svojem govoru pa je poveljeval Lj. Jovanoviča kot človeka z velikimi sposobnostmi. Radi tega izjavlja, da bo za radikalno stranko velika škoda, če bi se tak um odstranil iz njih srede. Pašić je v svojem življenju pokazal vedno velikodušnost. Zato misli, da bo tak ostal tudi pri tej priliki. Želi, da bi slišal kot rezultat, da vsa država z zanimanjem pričakuje sledečega sklepa: »Oprostite! Oproščam!«

njega glasovanja v glavnem odboru radikalne stranke ne preostaja drugo, kakor da se pripravi na boj na nož.

Jasno je, da ta borba med predstavnikoma dveh politik, dveh programov, dveh metod in taktik, ne more ostati brez posledice za splošno državno politiko. Ločitev nasprotujočih si struj v radikalni stranki je brezdvoma pričetek nove grupacije političnih strank v naši državi.

Za njim je govoril delegat za šabacko okrožje sodnik Draža Petrović, tast finančnega ministra Ninka Perića. Govoril je v pomirljivem tonu. Posebno je naglašal težaven položaj, v katerega bo zašla radikalna stranka, če bi se Jovanović izključil. Zato misli, da bi bilo najbolje, da bi se našla primerna rešitev in da bi se ta spor poravnal kompromisnim potom.

Delegat Stevan Joković misli, da je Jovanović v resnici žalil Pašića. Radi tega bi moral Pašića prositi za oprostitev. S tem misli, da bi se lahko zadeva rešila. Gotovo je namreč, da bi prinesla Jovanovičeva izključitev iz radikalne stranke radikalom veliko škodo. Prepričan je, da bi Pašić v slučaju, da bi Jovanović napravil ta korak v primerni obliki, velikodušno odstopil od svoje zahteve.

Agresivno in najbolj odločno je nastopil delegat iz Kruševca Dimitrije Protić, ki je z najostrejšimi in skoro ordinarnimi izrazi napadel Jovanoviča, češ, da je njegovo delo škodljivo ne samo za radikalno stranko, nego tudi za državo in za srbski narod. Brezpogojno zahteva, da se Jovanović izključi iz stranke in stavlja tozadevne konkretne predloge, ki vsebujejo izključitev Jovanovičeve in pa absolutno in neomejeno zaupanje za Pašića.

Tudi naslednji govornik dr. Ljubiša Dimitrijević iz Negotina soglašja s Pašićem in zahteva, da se Jovanović iz stranke izključi, češ, da z razdiralnim delom škoduje najvišjim interesom radikalne stranke.

Lepo in pomirljivo ter za Jovanoviča sta govorila Zarko Miladinović iz Vojvodine in zagrebški delegat Dušan Peleš. Oba sta vzela v obrambo Ljubo Jovanoviča in nastopila za pomiritev in edinstvo stranke.

GOVOR LJ. JOVANOVIČA. — ON NE PRIZNA GLAVNEMU ODBORU KOMPETENCE.

Okrog 1. ure popoldne je dobil besedo kot zadnji govornik Ljuba Jovanović. V svojem govoru je Jovanović naglašal, da glavni odbor ni kompetenten za reševanje tega vprašanja in da v sled tega vztraja glede tega pri svojem večeršnjem stališču, da nobenega tozadevnega sklepa ne bo priznal. Kar se tiče stvari same, ni mislil Pašića samega žaliti, niti noče tajiti njegovih velikih zaslug kot predsednik radikalne stranke in predsednik številnih vlad in znani nacionalni boritelj v preteklosti. Popolnoma pa vzdržuje kritiko, ki se nanaša na sedanjost in sedanjost Pašičev položaj. V tej zadevi ne more popustiti prav ničesar in je v daljših izjavanjih branil svojo trditev. Če pa je Pašić mnenja, da se v teh kritikah nahajajo, oziroma da ta kritika vsebuje kakse osebne žalitve, potem prosi Pašića, da naj mu to oprost.

Pašić je Jovanoviča prekinil in odločno odklonil vsak kompromis.

DR. SUBOTIČ STOJI NA ISTEM STALIŠČU.

Predsednik kasacijskega sodišča in delegat za Belgrad dr. Dušan Subotić je nato zagovarjal stališče, da glavni odbor s pravnega stališča ni o tem vprašanju kompetenten sklepati. Stavlja konkreten predlog, da naj glavni odbor predvsem pride na jasno, ali je kompetenten za razpravo o tem sporu ali ne.

PAŠIČ NE ODNEHA.

Nikola Pašić tega predloga ni hotel dati na glasovanje. Dejal je samo, naj o tem sklepa kasacija. »Mi pa,« je dejal, »moramo preiti na definitivno glasovanje!« Pravi, da ne odstopa od svojega stališča in da zahteva, da se glavni odbor izrazi o tem, ali se še Jovanović po tem svojem nastopanju lahko smatra za člana radikalne stranke ali naj se izključi. To agresivno Pašičevo stališče je vzbudilo v krogih glavnega odbora veliko potrtost.

GLASOVANJE. — ČUDNO STALIŠČE DVEH SLOVENSKEH RADIKALOV.

Pašić je nato odredil glasovanje. Glasovalo se je poimensko in javno. Pred glasovanjem so nekateri delegati, predvsem nekateri bosanski, zapustili dvorano, da jim ne bi bilo treba prisostvovati glasovanju, ki se je okrog dveh popoldne končalo.

Časnikarjem se je naznanilo, da je bilo pri glasovanju navzočih 71 članov. Za Jovanovičeve izključitev je glasovalo 46 delegatov,

proti 1, 22 delegatov pa je izjavilo, da ne bodo glasovali.

Izid glasovanja je posebno iznenadil Pašičeve okolice. V prvem trenutku se je razglasilo, da nista dve tretjini delegatov glasovali za izključitev. Po strankinih statutih je namreč predpisana dvetretjinska večina. To večino pa so Pašičevi ljudje kmalu izkonstruirali. Dokazali so, da je 46 dvetretjinska večina, češ, da se Jovanović in Pašić ne smeta prišteti k navzočim. Od 69 pa je 46 dvetretjinska večina. Poleg tega so celo pristavljali, da je Pašić glasoval za izključitev in da je za izključitev glasovalo 47, kar naj bi predstavljalo dvetretjinsko večino.

Vsekakor je to glasovanje vzbudilo velikansko začudenje. 22 ljudi, ki so se glasovanju odtgnili, se prišteva med Jovanovičeve pristase. Še bolj pa je iznenadilo dejstvo, da so med temi 22 najuglednejši pristasi iz cele države. Od članov vlade sta glasovala s Pašićem Slavko Miletić in Marko Gjuričič. Vsi ostali so se vzdržali glasovanja.

Slovenski radikali so v tej veliki stvari nastopili razdvojeno. Čeprav se je prvotno pričakovalo, da se bodo slovenski in večina prečanskih radikalov vzdržali glasovanja, ker nikakor ne gre, da bi novopečeni radikali v novih pokrajinah zavzeli določeno stališče napram starim boriteljem radikalne stranke, kakor sta Pašić in Jovanović, je iznenadilo dejstvo, da sta slovenska radikala dr. Niko Zupanić in mariborski delegat Tavčar brez pomisleka glasovala za izključitev Jovanoviča, edinega od radikalnih prvakov, ki je dosedaj pokazal največ razumevanja za razmere v prečanskih krajih. Oba, Zupanić in Tavčar, sta slepo in brez pomisleka javno oddala svoj glas Nikoli Pašiću in proti Jovanoviću.

Z ozirom na navedeno številčno razmerje je jasno, da se lahko smatra, da sta ravno ta dva glasova bila odločilnega pomena. Če bi bil namreč samo 1 glas manj, bi Jovanović ne bil izključen. Zanimivo je tudi to, da delegat za ljubljansko okrožje, advokat dr. Sajovic ni hotel zavzeti istega stališča in se je vzdržal glasovanja. V tukajšnjih krogih se je nastop Zupaniča in Tavčarja zelo opazil. Sami radikali jima zelo zamerjajo, ker sta se na ta način popolnoma jasno eksponirala, za kar ne bi smela, niti ni bilo oportuno to storiti.

KATERI SO SE GLASOVANJA VZDRŽALI.

Od glasovanja se je vzdržalo sledečih 22 delegatov:

Dr. Laza Marković, notranji minister Boža Maksimović, zunanji minister dr. Momčilo Ninčić, delegat za Šabac Draža Pavlović, Tuzla: Pera Stokanović, Mostar: Vasilije Ristić, Skopje: Draga Perišić, predsednik belgrajgrskega kasacijskega sodišča dr. Dušan Subotić, Zagreb: Dušan Peleš, Dubrovnik: Milko Čingrija, Užice: bivši železniški minister Andra Stanić, Metohija: Nedeljko Simonović, Požega: dr. Kosta Miladinović, vojvodinski delegati: Ivan Aleksić, Josa Budišin, Jovan Gavrilović, dr. Ljuba Miljuvić, Stepa Tanović, končno državni podtajnik Bora Milanović in že omenjeni delegat za ljubljansko okrožje dr. Ivan Sajovic.

Edini, ki je glasoval proti Jovanovičevi izključitvi je bil delegat za prizorsko okrožje Ristić. V tem okrožju je bil izvoljen bivši prosvetni minister Velja Vukičević.

PAŠIČ ZAKLJUČI ZBOROVANJE. — JOVANOVIČ ODIDE MED PRISRČNIMI OVACIJAMI. — TO JE VSE ŠELE ZAČETEK.

Po razglasitvi tega izida je nastal v glavnem odboru velikanski nemir in preprič o tem, ali je odločitev pravomočna ali ne, in ali je Jovanović z ozirom na ta izid glasovanja izključen ali ne. Ta nemir je Pašić preseknil in kratkoma proglašil, da je Jovanović izključen.

S tem je Pašić izvršil svojo nalogo in je zborovanje zaključil. Delegati so se pričeli na to razhajati. Jovanović, ki je odšel med prvimi, je pozdravil člane »Na svidenje!«, nato pa je odšel. Njegovi prijatelji so mu na koridorju priredili prisrčne ovacije. Takoj so ga obkrožili številni časniki in mu klicali: »Živio, g. Jovanović!«, Jovanović se je dal z njimi fotografirati v prisrčnem razgovoru. Nato jih je prosil, naj ga ne prosijo za nobeno izjavo. Dejal je:

»Sedaj šele bo nastala pesem, in sicer velika in lepa pesem! Bo, bo!«

Nato je pozdravil časnike in se odpravil v avtomobilu domov. Medtem ko so prijatelji in časniki prirejali Jovanoviću ovacije, se je Pašić pri strankinih vratih narodne

skupščine sam, ne da bi ga njegovi prijatelji pozdravili, odpeljal na stanovanje. V tem je samo zagrozil, da to ni edina izključitev in da bo šlo še naprej.

P-samezni delegati so jasno izražali svoje nezadovoljstvo in veliko skrb radi tega izida. Minister Miša Trifunović je časniki-jem izjavil, da je mnenja, da objavljeni izid ni resničen in da Jovanović z ozirom na ta

izid ne more biti izključen. Vse drugo je po-tvorba.

Z ozirom na to izjavo aktivnega ministra se je splošno naglašalo dejstvo, da je Pašić ostal sebi zvest. Poslednje volitve so bile brez dvoma potvorba ljudske volje. Če je Trifunovičeva izjava resnična, potem je tudi da-našnje glasovanje potvorba razpoloženja radi-kalne stranke.

Posledice Jovanovičeve izključitve.

II. Uzunovičeva vlada v kratkem pade.

Belgrad, 26. apr. (Izv.) Razen o dogodkih v glavnem odboru radikalne stranke razpravljajo seveda največ o stališču in namerah, ki jih ima Ljuba Jovanović za prihodnost.

Kolikor smo mogli izvedeti od njegovih prijateljev, namerava odločno voditi svojo ak-cijo dalje z vsemi sredstvi, ki so mu na raz-pologlo. Jasno je, da se ne bo odpovedal na noben način svojemu poslanskemu mandatu, marveč bo skušal, kakor je že sam v svojem govoru namignil (da namreč sklep glavnega odbora zanj ni merodajen in da se ima radi-tega še vedno za člana radikalnega kluba), spraviti vprašanje svoje osebe v razpravo pred radikalni klub in tamkaj doseči nove uspehe. Njegov odličen prijatelj Velja Vukičević je radi bodoče akcije sklical za sredo vse prija-telje Ljube Jovanoviča na sestanek. Dosedaj je obljubilo priti na ta sestanek 27 poslancev, med njimi 12 vojvodinskih radikalov.

Jasno je, da izključitev Ljube Jovanoviča ne more ostati brez velikih posledic za radi-kalno stranko. Iz mučnega vtisa, ki ga je na-pravila izključitev na vso javnost v Belgradu, se da sklepati, da bo slično učinkovala tudi na ljudstvo širom države. Nikola Pašić pa se tudi pod vtisom mišljenja, ki je v njegovi okolici, pripravlja s svoje strani za nadaljno borbo.

Da bi se struji v radikalni stranki pomi-rili, ni pričakovati. Zato pa je položaj v državi težji in bolj zamotan, kakor kdaj poprej. Zato se politiki zelo zanimajo za položaj sedanje vlade g. Uzunoviča. Vsi mislijo, da po dogo-dkih zadnjih dveh dni ne more dolgo časa ostati na krmilu države. V njej sami je prišlo do popolnega preloma med pristaši Pašičevimi in pristaši Jovanovičevimi. Danes popoldne se je razširila vest, da so podali ministri dr. St. Miletić, dr. Marko Gjurčić in Simonović ostav-ko, in sicer z namenom, da izzovejo krizo vlade in pripravijo pot Nikoli Pašiću. Vendar ta vest ni bila potrjena. Nastala je najbrž radi-tega, ker so bili ti trije ministri popoldne dalj časa pri Nikoli Pašiću, pri katerem so se ob-enem z Aco Stanojevičem posvetovali, kaj naj store kot Pašičevi privrženci v vladi.

Dalje se je raznesla tudi vest, da sta de-misijonirala oba hrvatska ministra dr. Ni-kić in dr. Šuperina. Tudi ta vest je

resnična samo v toliko, da sta oba ministra dala svoja portfelja na razpolago ministrske-mu predsedniku, ki pa ostavke radi zamota-nega položaja ni hotel sprejeti. Svoja portfel-ja sta pa dala na razpolago raditega, ker ju je predsednik novega hrvatskega seljaškega kluba Kovačević pismeno obvestil, da so se on in njegovi tovariši vrnili v matični klub in da torej nimata za seboj nobenih poslancev in da storita najbolje, ako se tudi ona dva vrneta nazaj v Radičev klub. Tekom dneva so bili živahni razgovori med Zagrebom in Belgra-dom. Kakor smo izvedeli iz okolice prijateljev dr. Nikića, so se sporazumeli, da se vrneta oba ministra v klub in tam počakata nadaljnje o-dločitve. Za jutri je bil napovedan prihod Stje-pana Radiča v Belgrad. Vendar so proti ve-čerju javili, da Stjepana Radić ane bo v Bel-grad, dokler ne podasta dr. Nikić in Šuperina ostavke.

Zvečer je imela vlada sejo, na kateri so razpravljali o vseh trenutno važnih vprašanjih. Ko je odhajal g. ministriški predsednik iz predsedništva vlade, je dejal časniki-jem, da je njegova vlada sedaj bolj čvrsta nego je bila prej, češ, da so mu včeraj, ko je govoril v seji glavnega odbora radikalne stranke, vsi prit-jevali in s tem odobrili delovanje vlade. To tolmačenje g. Nikole Uzunoviča pa stoji na jako trhljih nogah. Kajti o trdnosti vlade po takem dogodku, kakršen je izključitev Ljube Jovanoviča iz radikalne stranke, ki je povzro-čil tudi v vladi očitni spor, ni mogoče govoriti in je nadaljni obstoj vlade nemogoč. Sicer je g. Nikola Uzunović še pristavil, da bo on si-tuacijo vzdržal in da bo vodil politiko po ev-ropskem načinu, to je, da bo šel pred skupšči-no, da vidi, ali ima v skupščini večino ali ne. Vendar najbrž do tega sploh ne bo prišlo, ker je v najkrajšem času pričakovati padca začasne vlade Nikole Uzunoviča.

RADIĆ POTUJE V BELGRAD.

Zagreb, 26. apr. (Izv.) Ker so prispele semkaj vesti, da sta Nikić in Šuperina podala ostavko, je sklenil Stjepan Radić, da odpotuje takoj v Belgrad, da mu bo mogoče sodelovati pri reševanju sedanje krize.

Kdo se rine v vlado?

Zagreb, 26. apr. (Izv.) V nedeljo je imel Pribečević shod v Podravski Slatini pri Osije-ku. V svojih izjavah, ki jih je podal deloma v Našicah in potem na zborovanju samem v Po-dravski Slatini, je obetal svojim pristašem, da bodo samostojni demokrati kmalu zopet prišli v vlado, in jih je bodril, da naj vztrajajo še kratek čas. Zapomnijo naj si dobro tiste ose-be, ki jih sedaj preganjajo, ker bodo dobili prav kmalu priliko, da se nad njimi maščujejo.

Shodi HPS.

Zagreb, 26. apr. (Izv.) Včeraj je priredila HPS shod v Lomnici, okraj Velika Go-rica. Govoril je prof. Grgec, ki je pojasnil zborovalcem sedanjí politični položaj. V svo-jem govoru je razkrinkal Radičevo protihrvat-sko politiko. V okraju velikogoriškem Radi-čevci zadnje čase precej nazadujejo. Kmetje so tam z Radičevo politiko tako nezadovoljni, da so nedavno tega dr. Pernarja, ki je poslanec tega okraja, izvižgali. Radičevci bi radi pre-predili shod HPS in so pozvali raditega v Lom-nico tudi svoje pristaše od drugod. Vendar so se njihovi poizkusi, zborovanje motiti, raz-bili. Shod je popolnoma uspel.

V nedeljo je bil tudi shod v Klanjcu. Iz Dalmacije prihajajo vesti, da je agitacija za HPS zelo uspešna, posebno v Sinju in v sinj-skem okraju. Dr. Šimrak je na agitacij-skem potovanju po imotskem okraju, Stjepan Barić pa je imel velik shod v Preku pri Zadru.

ZBOROVANJE DOBROVOLJCEV.

Zagreb, 26. aprila. (Izv.) Včeraj je imela tukaj zborovanje Zveza dobrovoljcev. V reso-lucijah so pozvali narodno skupščino, da sko-ro sklene zakon o dobrovoljcih in so protesti-rali proti temu, da ministristvo za agrarno re-formo jemlje dobrovoljcem zemljo.

NESOGLASJE MED INVALIDI V ZAGREB-SKI OBLASTI.

Zagreb, 26. aprila. (Izv.) Včeraj so tu zborovali invalidi, da bi izvolili oblastni inva-lidski odbor, kakor je zamišljen v invalid-skem zakonu. Na zborovanju je prišlo do hu-dih nesoglasij, radi katerih so odposlanci iz mesta Zagreba zapustili zborovanje.

London, 26. apr. (Izv.) Vsled velikih vi-harjev je bil včeraj ves promet v rokavskem prelivu ustavljen. Mnogo potniških parnikov vsled tega ni moglo odpluti.

Pogajanja v Maroku.

Pariz, 26. apr. (Izv.) Posebni poročevalec agencije Havas poroča, da je francoska delega-cija dobila nalog, da stopi v oficialna pogaja-nja z riškim delegati. Danes ob 3 je bila do-ločena prva seja. Kot začetek za nadaljna po-gajanja se mora urediti vprašanje izmenjave vojnih ujetnikov, zasedbe važnejših strategi-čnih točk in razorožitve nekaterih plemen. Šele potem bo mogoče pristopiti k pogajanjem o političnih vprašanjih: odstranitev Abd-el-Kri-ma, ustanovitev sultanata in vprašanje uprav-ne organizacije.

Pariz, 26. apr. (Izv.) Francoska in španska vlada sta sklenili, da se pogajanja v Utši po-daljšajo do 1. maja. Če do takrat ne bo dose-žen sporazum, bosta obe državi takoj pričeli z ofenzivo.

Nov škandal v Budim-pešti.

Budimpešta, 26. apr. (Izv.) Mažarska ima novo afero, ki dokazuje, da je ta država propala prav v vseh plasteh. To pot gre za veliko korupcijsko afero v mažarski armadi. Hon-vedski minister Csaky je zadnje dni dobival anonimna pisma, ki so namigavala na nered-nosti pri dobavah živil za armado. Zadnje pi-smo je podpisal Franc Kasza, bivši knjigovodja društva zemljiških posestnikov. V pismu to-čno navaja, kateri vojaški funkcionarji so pre-jemali podkupnino, da so pri dobavah za ar-mado dali vedno prednost društvu zemljiških posestnikov in kakšne vsote so prejeli. Pod-kupnino je izplačeval generalni ravnatelj Bela Haas. Haasa so aretirali, konfiscirali društve-ne poslovne knjige in res ugotovili, da je dru-štvo izplačevalo ogromne zneske za podkupo-vanje visokih častnikov. Tako sta samo pol-kovnik Szilagy in podpolkovnik Vecsey dobila okoli 700 milijonov mažarskih kron zato, da sta vselej obšla razpis za dobavo sena in do-bavo vedno pod vsakim pogojem izročila dru-štvu posestnikov. Pri tem sta omenjena čast-nika seveda težko oškodovala državo. Dru-štvo je samo za seno dobilo v zadnjih dveh letih od države čez sto milijard kron.

Na ovadbo Franca Kasza je vojni minister odredil aretacijo ravnatelja Haasa. Pri hišni preiskavi v njegovem stanovanju so našli ogromno obtežilnega materiala za celo vrsto vojaških dostojanstvenikov.

Litvinov o nemško-ruski pogodbi.

Zunanja politika sovjetov.

Moskva, 26. aprila. (Izv.) Na današnji po-slednji seji osrednjega izvršilnega odbora so-vjetskih republik, kateri je prisostvoval tudi nemški poslanik Brockendorf-Rantzau, je Lit-vinov objavil sklep nemško-ruske pogodbe in pristavil, da pogodba ne vsebuje nobenih taj-nih določb in da nima nobenega tajnega do-polnilnega protokola. Pogodba pomenja do-polnitev dogovora v Rapallu. Če se vprašamo, je rekel, ali nasprotuje sedaj v Berlinu skle-njenja pogodba duhu locarnskega dogovora, je odgovor odvisen od tega, kakšen namen za-sledujejo pogodbeniki v Locarnu s svojim do-govorom. Če je namen locarnskega dogovora pomiriti Evropo, potem mora vsakdo našo po-godbo sklenjeno z Nemčijo najtopleje pozdra-viti. Če je pa namen locarnskega pakta, ustvari-ti blok proti Zvezi sovjetov, potem naša po-godba z Nemčijo nasprotuje duhu locarnske-ga pakta. V nadaljnjem svojem govoru se je Litvinov dotaknil tudi razmerja Zveze sovjeto-v do posameznih držav. Glede Združenih držav Severne Amerike je izrekel mnenje, da je tam opaziti, da se pojačujejo stremiljenja za sporazum s sovjeti. Razmerje sovjetov do Anglije je na žalost nespremenjeno. Vendar kažejo nekatere uradne izjave zadnjega časa znak, da se je mišljenje spremenilo nekoliko v korist sovjetom. S Poljsko sovjeti ne morejo priti do političnega in gospodarskega spora-zuma radi notranjih in tujih vplivov v poljski republiki. Poskusi, ki so jih napravili sovjeti v tem pogledu, so na žalost izjalovili. Dasi sovjeti morejo zanikati in skrivati svojih sim-patij za narodno in revolucionarno gibanje na Kitajskem, se vendar vzdržujejo vsakega vmešavanja v notranje razmere kitajske re-publike, dasi jim sovražniki sovjetov podti-kajo tako delovanje. V razmerju do Japonske smatrajo sovjeti za svojo glavno nalogo, da vzdrže kar najbolj prijateljske stike.

Berlin, 26. aprila. (Izvir.) Nemško-ruska pogodba, podpisana od zunanjega ministra dr. Stresemanna in ruskega poslanika Krestin-skega, vsebuje 4 člene. Prvi člen ugotavlja, da je pogodba sklenjena na podlagi rapallske po-godbe in da bosta nemška in ruska vlada ostali vedno v prijateljskem razmerju. Vsa vprašanja političnega in gospodarskega po-mena bosta obe državi reševali skupno. Drugi člen vsebuje določbo, da bo v slučaju, da bi bila katera obeh držav napadena od kake tretje države, ostala druga nevtralna. Tretji člen določa, da se v slučaju koalicije katere izmed obeh držav s kako tretjo državo, najsi bo tudi kaka pogodba, ki je gospodarskega ali finančnega značaja, druga država ni dolžna tej koaliciji pridružiti. Četrti člen določa ve-ljavnost te pogodbe za dobo petih let. Obe državi se o podaljšanju tega roka skupno po-svetujeta. Pogodba se ratificira od obeh držav in ratifikacijske liste izmenjajo.

V notah, ki sta jih izmenjala Krestinski in Stresemann se poudarja, da bo služila ta po-godba za ohranitev splošnega miru. Notí vse-bujeta tudi načelno stališče obeh držav do Društva narodov. Nemška vlada je mnenja, da bi članstvo Nemčije pri Društvu narodov ne bilo nikakoli zapreka za prijateljsko razmerje med Nemčijo in sovjetsko Rusijo.

Berlin, 26. aprila. (Izv.) Zunanjepolitič-ni odbor državnega zbora je imel danes sejo. Na dnevnem redu je bila nemškoruska po-godba, razorožitveno vprašanje in ureditev nemškega premoženja v Ameriki.

Boji na Kitajskem.

London, 26. aprila. (Izv.) Daily Mail po-roča iz Pekinga, da pri Hangkau še vedno tra-jajo boji. Ruski sovjetski poslanik Karadran se že pripravlja na odhod. Zavezniški diplo-mati pripravljajo obširne ukrepe, da ne bo prišlo do pustošenja premoženja tujih držav-ljanov.

London, 26. aprila. (Izv.) Daily Telegraph poroča, da se nahaja v Pekingju nad 3000 be-guncev. Kaže se zelo občutno pomanjkanje življenjskih potrebščin.

IZGON MISIJONARJEV IZ JAPONSKE.

Newyork, 26. aprila. (Izv.) Po poročilih iz Tokia bodo morali vsi ameriški in drugi inozemski misijonarji zapustiti Japonsko. Japonci smatrajo za žaljivo, da bi v deželi učili tuji misijonarji.

PRIMANJKLJAJ V ANGLEŠKEM PRO-RAČUNU.

London, 26. aprila. (Izv.) V spodnji zbornici je izjavil finančni minister Church-ile, da dosedanjí davki ne bodo krili vseh izdatkov proračuna. Izdatki znašajo 820,641 milijonov funtov šterlingov. Od te vsote je do-ločenih 19 milijonov za zgraditev novih kri-žark. Dohodki pa znašajo le 814,500 milijonov funtov, vsled česar znaša primanjkljaj 7.141 milijonov.

ČESKE SOCIALISTIČNE STRANKE ZA SKLICANJE PARLAMENTA.

Praga, 26. aprila. (Izv.) Danes se je vršila skupna seja česke socialistične in češke socialdemokratske stranke. Obe stranki sta ugotavljali, da jako težko občutita dej-stvo, da poslanska zbornica ne zboruje. Vsled tega zahtevata, da se nemudoma zopet skliče parlament.

Beleške

△ O vidnih uspehih, ki jih je dosegel v radičevski družbi za slovenskega kmeta, je pripovedoval g. Pucelj v gostilni »pri Levu«. Teh vidnih uspehov pa niti njegovi najožji prijatelji nikjer ne morejo opaziti, kajti za g. Puceljem se je dvignil g. inž. Zupančič in kon-statiral, tako beremo v »Nar. Dnevniku«, da se je gospodarski položaj kmetskega stanu le še poslabšal, česar je v glavnem kriv hege-monističen režim in gospodarski centralizem. Torej tisti režim in tisti centralizem, ki ga je pomagal utrjevati g. Radić, zagotovivši mu parlamentarno večino, in ki se mu je brez vsake potrebe in le na škodo slovenskih inte-resov udinjal tudi g. Pucelj.

△ Postanek te države je svojim vernim razlagal v nedeljo g. Pucelj. »Eni so prišli v državo z velikim apetitom, drugi so bili bolj skromni«, tako je modroval minister na raz-položenju. O g. Pucelju je znano, da je imel ves čas, odkar politizira, dober apetit.

△ Konec SKS. V nedeljo je imel g. Pucelj s svojim štabom (ta mu je še ostal, vojska pa se mu je že vsa porazgubila) v Ljubljani zbo-rovanje, na katerem je storil edino, kar mu je v danem položaju sploh še preostalo: likvi-diral je svojo stranko. Seveda je napravil to g. Pucelj na način, kakor zna samo on: izpre-menil je firmo, njeno ime in svojstvo, a tako, da ji stari program ostane. SKS se enostavno izpremeni v SKS. To se je bralo doslej »Sa-mostojna kmetska stranka«, odslej pa se bo moralo brati »Slovenska kmetska stranka«. Kakor tista praktična vdova, ki si je izbrala drugega moža z isto začetno črko v priimku, kakor jo je imel njen prvi, samo zato da jej ni bilo treba menjati monogramov na perilu, tako dela tudi g. Pucelj pri svojih političnih porokah. Posebna pikantnost pri tem je, da se je g. Pucelj v svojem prvem političnem zakonu z Žerjavovo stranko imenoval »samo-stojni kmet«, v svojem drugem zakonu s hrvatsko Radičevo stranko pa se imenuje »slovenski kmet«. Kar je poleg tega v obeh slučajih tudi še prav dober dovpt. Vsekakor izvršiten dovpt je je naredil g. Pucelj s svojo razlago, zakaj odpade iz naslova stranke be-seda »samostojen«. Ko se je stranka ustanav-ljala, tako je to razložil g. Pucelj, je bilo treba povdariti kmečko samostojnost. Danes pa smo že toliko močni, da nam razni Žerjavi, Kra-merji in Ribnikarji nič ne morejo. — Ali bi mogel g. Pucelj v trenutku, ko se podaja v popolno odvisnost radičevske stranke, bolje povdariti svojo samostojnost, kot je to storil? G. Pucelj, kakor znano, ves svet očita, da v svoji politiki ni dosleden; a povsem po krivici —kakor je g. Pucelj tu nepobitno spet do-kazal. Seveda, kdor nima smisla za humor, tega nikoli ne bo razumel.

△ Izzivanje Slovencev in Hrvatov, je re-kel g. Pucelj na svojem zboru, da pomenja sedanjí proračun. Ker sta on in g. Radić ta proračun sprejela, sta potem takem tudi izzi-vala Slovence in Hrvate. Kar je tudi res. In g. Pucelj se bo pri prihodnjih volitvah lahko prepričal, kako je slovenske volivce dav-koplačevalce enoduzno izzval — proti sebi.

△ Sto let da utegne še dočakati, tako je g. Pašić zadnjič razlagal uredniku »Politike« na vzgledih svojih prednikov. Če bo fizično g. Pašić res sto let dosegel, to je še negotovo, a da jih je duševno že davno prekorščil, to je gotovo. Vsaj politične ideje, ki jih je raz-vijal na zborovanju radikalne stranke v svoji obtožbi proti g. Jovanoviću, segajo daleč pre-ko sto let nazaj. Njegovi nazori o naši državi, o našem narodu, o jugoslovanstvu, federaliz-mu, avtonomističnem načelu itd. so že davno zastareli, in noben količkar moderno misleč, prosvetljen človek ne bi jim mogel pritrditi. Staromodni in povsem reakcionarni pojmi in nazori g. Pašića so v stanu imponirati samo še kaki sorodni mentaliteti tam pri »Jutru«. Zato tudi ni čuda, če se je »Jutro«, čim je stvar izgledala, da utegne g. Pašić zmagati proti g. Jovanoviću, takoj navdušeno posta-vilo na stran moža, ki misli za sto let nazaj. Nazaj — to je namreč geslo napredne fronte.

Shodi SLS

Nova Cerkev. V nedeljo, 2. maja se vrši v gostilni Klinc po domače »pri Marku« shod SLS in sicer ob 7 jutraj takoj po prvi zgodnji maši. Na shodu bo poročal g. narodni poslanec dr. Hodžar. Somišljeniki in pristaši ude-ležite se tega shoda v polnem številu.

St. Vid na Dolenjskem. V nedeljo jutraj se je vršilo v »Domu« zborovanje somišljeni-kov SLS, združeno z občnim zborom Kmet-ske zveze. Prišli so zastopniki iz vseh občin obširne Sentviške fare. Zbor je otvoril načelnik Kmet-ske zveze g. Lampret, ki je povdar-jal važnost sedanjega časa ter pomen Kmet-ske zveze. Podal je nato besedo poslancu K r e m ž a r j u, ki je v obširnem govoru raz-ložil naše gospodarstvo in politično stanje. Posebno pozornost je vzbudilo, kakšno ozadje ima sedanja kriza. Poročila poslanca so zbo-rovalci vzeli z odobravanjem na znanje. Po poslančevem govoru je govoril g. Lampret o delovanju Kmet-ske zveze, nakar se je izvolil nov odbor. Po skoro dvehurnem zborovanju je g. Lampret zaključil lepo uspeli shod.

Zeneva, 26. apr. (Izv.) Odbor društva na-rodov, ki bo pripravljaval gradivo za gospodar-sko konferenco, se je danes sestal na seji, na kateri se je izvolilo predsedstvo.

Kaj se godi doma

Odveč.

Gg. Pucelj in Prepeluh sta žutila potrebo, da še enkrat oficijelno potrdita »zedinjenje« in priklopitev svojega žolnika na Radičevu barko.

Dasi je vsa javnost že leto dni vedela, da Samostojne kmetijske stranke ni več in se je že zdavnaj pretopila v slovensko krilo Radičeve stranke, vendar so se bivši samostojneži še enkrat sestali k svojemu lastnemu pogrebu.

V nedeljo se je vršil zadnji občni zbor rajne SKS. Piščalo število delegatov je pričalo, da občni zbor ne bo nič posebnega. Res sta g. Pucelj in g. Bukovec morila somišljenike s tem, da sta jim še enkrat premlela vso žalostno zgodovino poslednjih uric SKS. Inž. Zupančič je govoril o železniškem vprašanju, Ažman je Pucelju predlagal zaupnico, Mravljec je udaril po »Jutru« in »Domovinu«, Kušar je nekaj vpraševal, Pipan je predsedoval, vseh drugih sto (toliko je namreč bilo vseh delegatov) pa je imelo samo to nalogo, da je glasovalo za resolucijo, s katero preneha Samostojna kmetijska stranka in se ustanovi nova »Slovenska kmetijska stranka«. V Celju se bodo dne 2. maja zbrali še štajerski nekdanji samostojneži, da potrdijo, kar je bilo v Ljubljani sklenjeno.

Odveč je bil nedeljski občni zbor SKS. Pucelj bi bil storil delegatovo veliko uslugo, če bi jih ne bil zbral ob tej žalostni priliki, saj jih tudi takrat ni vprašal, ko je s Kelemino podpisal Radič-Prepeluhov proglas in pokopal dotedanji značaj svoje stranke. Svoje duhovitosti pa naj bi si bil prihranil za kako bolj veselo priliko.

M. S.

Gostovanje ljubljanske opere.

Sarajevo, 17. aprila.

Približno ob 13 je prisopihal poseben vlak bosanske ozkotirne železnice z nami v Sarajevo. Ves prostor postajne ploščadi poln ljudstva. Sprejem pristen. Vskliki in pozdravi... V imenu mestne občine nadsvetnik dr. Hinko Ferić, v imenu nasebine sarajevskih Slovencev sodni nadsvetnik g. Volgemut.

Po odzdravu ravnatelja ljubljanske opere razdelitev po hotelih. In vso pot do tja krepak blagoslov z neba, kateri pa kljub utrujenosti ni mogel zmleti z nas dobre volje.

Zvečer v razprodanem gledališču »Aida«. Med predstavo mala nezgoda. V sled prenapolnjenosti gledališča se je odtrgal kos strukture v neki loži in lahko ranil neko spodaj sedečo gospodično.

In uspeh?

»Ze tako prvi nastop.« je pisala drugi dan »Večernja Posta«, »je pokazal, da bomo s tem gostovanjem mnogo bolj zadovoljni kakor z gostovanjem zagrebske in belgrajske opere. Belgrad in Zagreb sicer podcenjujeta Ljubljano, a vendar je Ljubljana mnogo boljše od njih in če v ničemer drugem, sigurno pa s svojim prvovrstnim zborom in orkestrom.«

18. aprila.

Hodim ob Miljacki. Skoro rumenordeča radi vsakodnevnega deževja hiti s precejšno brzino mimo. Na obeh straneh sama večja poslopja. Direkcija pošte in sodna palača, protestantske cerkev z lepim, na obe strani raztezajočim se privatnim stanovanjem pastora, šola in knjižnica. Malo dalje tobačna tovarna, po obsegu manjša in po snaznosti v notranjosti prostorov precej zaostajajoča za ono v Ljubljani.

Koncem mesta že skoro se nahaja mestni muzej. Mogoča, v štiri poslopja razdeljena stavba je v resnici nekaj krasnega. Je to baje največji muzej v Jugoslaviji in če se ne motim, tudi najkrajše. Ker je bil čas za ogledovanje le kratke, smo si mogli ogledati samo najvažnejše, a že zato bi človek potreboval najmanj en dan.

Zvečer v popolnoma razprodanem, oziroma kot pišejo tukajšnji časopisi, v prenapolnjenem gledališču, »Rigoletto«, pri katerem je gospa Lovčeva s svojim absolutno čistim glasom fascinirala vso publiko.

19. aprila.

»Sloboda — Posebna izdaja!« — Navihanece je kričal tik pod mojim oknom s tako prodornim glasom, da sem se moral posloviti od postelje.

Ko sem stopil čez kake pol ure na ulico, sem zvedel, da je prispel kralj v lidže in njega je pozdravljala posebna izdaja:

»Dobro došel svetli kralj!«

Predpoldne mala skušnjava, popoldne pa hajd na »čaršijo«. In tukaj? Uboge oči in še bolj ubogi žep! Toda lepo je, v resnici lepo in še nekaj, kar je najlepše od vsega — ne predrago. Pred Begovo

džamijo, okoli njenega vodnjaka in v predvorju džamije vse polno pobožnih molitvev. Eni se umivajo, drugi kleče, vstajajo, se klanjajo, odhajajo in prihajajo, pestra množica barv in postav. Po čaršiji pa valovi življenja...

Pri večerji se razgovarjam z nekim domačinom.

»Danes je Boris Godunov?« — »Da. Kako vam kaj ugaia opera?« — »Oduševljen sem. In naši, kot da so slutili, kaj jim boste nudili. Zato je tudi vse razprodano. Samo Hudožestveniki so imeli do sedaj tak obisk kot vi, a oni samo prvi večer, medtem ko je pri vas to večer za večerom...«

Ko smo o polnoči zapuščali gledališče, je brila ostra sapa z gora in mrzel dež nam je hladil vroče glave, a v naših sreih je bilo veselo in zadovoljno smo bili, da tudi mi po naših skromnih močeh pripomoremo, da nas spoznajo naši južni bratje in da se vzljubimo v pravi, čisti ljubavi.

20. aprila.

Dež, dež, dež...

»La Wally« —

(Sledi.)

Dubrovnik, 26. aprila. (Izv.) Semkaj je dospelo v petek osobe ljubljanske opere. Prva predstava je bila v soboto zvečer. Peli so Wagnerjevega »Večnega mornarja«. Včeraj so peli Verdijevega »Rigoletta«, danes pa pojejo Masseneto »Manno«. Občinstvo je prvi dve predstavi sprejelo z veliko simpatijo in je osobe s svojim petjem in igro popolnoma uspelo. Gledališka uprava je nastavila zelo visoke cene. Občinstvo je bilo zaradi tega nekoliko ogorčeno. Vendar sta bili obe predstavi jako dobro obiskani. Gostovanje ljubljanske opere je za Dubrovnik glasbeni dogodek prve vrste.

Nedeljske nezgode.

Maribor, 26. aprila.

Nedeljsko krasno vreme je izvabilo iz mesta pred vsem motocikliste, katerih je v Mariboru kot muh. Po okoliških cestah so drveli eden za drugim in se ustavljali po gostilnah ter si privoščili preveč krepčila, tako da so nazaj grede nekateri precej nesigurno vozili. V Slivnici pri Mariboru je zavozil v jarek neznan motociklist, ki je pa imel še precej sreče pri vsej tej smoli. Kmalu si je popravi motor toliko, da je lahko nadaljeval pot. Slivničani so takoj po nesreči alarmirali mariborski rešilni oddelek, ki je pa prišel prepozno. Večjo smolo je imel neki g. Komelj na Teznu. Na motorno kolo »Frera« s priklopnim vozičkom je naložil poleg sebe kar še tri osebe. Vsi so se vračali v izredno veselem razpoloženju iz Hoč v Maribor, ko jih je presenetila na Teznu bridka usoda. Zavozili so v cestni jarek, motorno kolo se je popolnoma razbilo in vse štiri osebe so se znašle v grmovju, iz katerega so se komaj izkocabali. Poškodovan se pa k sreči ni nihče.

G. Alojz Senica, gostilničar iz Studencev, se je vozil v nedeljo zvečer na kolesu po Razlagovi ulici. Ko je prišel do oga Prešernove ceste, ga je dohitel od zadaj motor, ki je vozil z divjo brzino, se zaletel v kolesarja ter ga vrgel ob zid. G. Senica si je pri padcu zlomil desno nogo pod kolonom ter zadobil tudi druge precej resne poškodbe. Avto je brezobzirno oddrvel naprej, ne menec se za ponesrečenega kolesarja. Ker si ni zapomnil številke, bo brezobzirnega avtomobilista težko izslediti. Ponesrečenega gostilničarja je odpeljal mestni rešilni oddelek v bolnico.

V Pekrah pri Mariboru je zavozil neki neznan avtomobilist s ceste ter trčil ob drevo. Udarce je vrgel osebe, ki so se nahajale na vozu, v velikem lohu na travnik, kjer so se znašle nepoškodovane. Tudi avto so kmalu spravili v red ter nadaljevali vožnjo, toda bolj previdno kot prej. — Šofer Emil Gorjak je prišel na rešilno postajo, kjer so mu obvezali več ran, zadanih mu s kamenjem in gorjačo. Pripovedoval je, da so ga v okolici napadli neznan nasilneži, mu razbili s kamenjem šipo avtomobila ter ga udarili z gorjačo po glavi.

Naročajte 'Slovenca'!

Pogreb psa.

Nedavno je v Mariboru poginil neki gospodi kužek, ki so ga vsi oboževali. Psa so položili na poseben oder, katerega so bogato okinčali s cvetlicami in venc. Gospodar je dal napraviti dragoceno in na vse načine ozaljšano krsto, v katero so položili mrtvega kužka. Nekateri člani familije so celo večkrat plakali ob odru. Zagrebi so pasjo mrčino na vrtu. — Pogrebne svečanosti so bile jako slovesne. Marsikateri revež ali brezposelnec bi bil

vesel, če bi bil dobil v dar vsoto, kolikor je stal pogreb tega kužeta.

Ciganska nadloga.

Včasih — tako nam pišejo od Šent Jerneja na Dolenjskem — je nismo poznali, ali vsaj v toliki meri ne; odkar pa je ciganom odprta pot po vsej državi, nas vedno pogosteje obiskujejo večje ali manjše družbe. Tako se se pripeljali v nedeljo 11. t. m. kar na štirih vozeh ter se usidrali v bližnjih Prevaljih. Imeli so vsega skupaj 12 konj, namenjenih za na sejem, ki je bil naslednji dan pri

nas. Komaj pa so izpregli, so se cigani razkropili po sosednih vaseh po »postur«, konji pa so si posikalili pašo na bližnjem pšeničnem polju. Lastniki polja so v razumljivem srdu preganjali konje s svojih polj ter vrhu tega v učinkovitejši ciganski strah podili cigane kot zajce po poljih. Pri takih razmerah so cigani spoznali kot najbolj pametno, da se premaknejo nekoliko dalje od hudih Šentjernejanov. Toda, joj, Šentjernejčani niso samo hudi, so tudi previdni in so bili odgnali nekaj konj kot »talce« v Jušev hlev, kjer so jih pridržali dotlej, da so cigani poravnali precejšnjo škodo. Tako so bili za škodo, ki so jo utrpeli, vsaj primerno odškodovani. Relek slučaj.

Prosvetni dan.

Nekaj desetletij se že vrši smotrno izobraževalno delo med slovenskim ljudstvom. Od mogočne probuditve narodne zavesti ob času taborov pa do vsestranske razvite prosvetne organizacije v današnji dobi: to je silen korak na naši kulturni poti navzgor, ki nas je postavil na mah v vrsto najbolj omikanih narodov. Razmerna kratka je ta doba, a prepolna izredno vnetega dela za izboljšanje našega položaja na vseh poljih. Kolika razlika med nekdanj in sedaj, če vzamemo le življenje enega rodu!

Pri tem prerodu je imela največ zaslug nekdanja Kršćansko-socialna ali kakor se imenuje sedaj — Prosvetna zveza. Saj je bila in je še matica in zibelka premognih naših društev, ki se čedalje bolj širijo, rastejo in spopolnjujejo v različnih panogah prosvetnega udejstvovanja. Delovala je vedno požrtvovalno, a obenem tiho in skromno.

A danes, ko svet gleda bolj kot kdaj prej na zunanost, je treba naglasiti važnost tega dela tudi v javnosti in pred javnostjo. Temu namenu naj služi med drugim »Prosvetni dan«, v St. Vidu, tem idealnem kraju ljubljanskega polja, blizu tam, kjer se je vršil že svoj čas največičastnejši tabor slovenski. Pokažimo zopet enkrat svoje mlade moči, svojo zavednost, svoj napredek in manifestirajmo v skupnem krogu za svoje vzvišene ideale, ki vodijo in združujejo pri delu za blagor našega naroda in naše domovine.

Prosvetna zveza vabi torej naša društva na 1. Prosvetni dan, ki se bo vršil

16. maja 1926 v St. Vidu nad Ljubljano.

Prosvetnega dneva naj bi se udeležilo vsako prosvetno društvo v kolikor mogoče velikem številu z društveno zastavo, saj bo to prva priveditev te vrste po vojni. Naj zaplapolajo društvene zastave širom naše Gorenjske in naj pohite v St. Vid, kjer bo ta dan tudi slovesno blagoslovljen »Ljudski dom«. Na to slavnost pridejo društveni pevski zbori, ki imajo tamkaj pevski koncert.

Istočasno bosta praznovala v St. Vidu Blaž Potočnikova čitalnica svojo šestdesetletnico in tamošnji Orlovski odsek svojo dvajsetletnico. Poskrbljeno bo, da se bo slavlje vršilo kar najbolj svečano in da bodo udeleženci v vseh ozirih zadovoljni. Razdelite se bodo ob tej priliki tudi prosvetne nagrade in za zaključek pripravljamo »Orel« slavnostno akademijo. Spored te prve velike poveljne prosvetne manifestacije bo sledeči:

Dopoldne:

- Ob pol 8 sprejem na kolodvoru.
- Ob 8 1. govor: Družina, dr. Ant. Breclj.
- Ob 9 slovesna sv. maša. II. govor: Cerkev in prosvetno delo. Dekan Val. Zabret.
- Ob 10 poklonitev društev na Blaž Potočnikovem grobu. III. govor: Slava prednikom, dr. Terdan. — Žalostinka združenih zborov.
- Ob 11 blagoslovitev novega doma:
 - Pozdrav društva.
 - Pozdrav župana.

- IV. govor: Naš dom, dr. Korošec.
- Foerster: »Če gospod ne zida hiše...« Petje.

Popoldne:

- Ob 2 litanije in šmarnice.
- Ob 3:
 - Koncertna točka godbe.
 - V. govor: Čuvajmo značaj domaćije, dr. Karl Capuder.
 - Koncert »Pevske zveze«.
 - Razdelitev nagrad.
- Prosta zabava in godbeni koncert.
- Ob 8 slavnostna akademija Orla.

Na predvečer prosvetnega dneva se bo vršila v svrhu proslave šestdesetletnice Čitalnice še posebna akademija, katere spored objavimo pravočasno.

Društva, odseki, krožki, zbori: pripravite se na ta prelepi praznik in poskrbite za čimvečjo odeležbo!

Ne le bližnja ljubljanska okolica, temveč vsa Gorenjska in Notranjska, pa tudi bližnja Dolenjska naj se udeleži prvega prosvetnega dne.

Vse priprave vodi poseben pripravljen odbor, Blaž Potočnikova čitalnica, St. Vid nad Ljubljano. Odbor prosi, naj mu vsako društvo, odsek, krožek oziroma zbor prijavi takoj vsaj približno število udeležencev iz svojega okoliša. Za vsa gorenjska in notranjska društva in zbornice je udeležba obvezna. Drugih večjih priveditev ta dan ne bo.

Za hrano je poskrbljeno, prav tako za polovično vožnjo po železnici.

Bog živi!

Za Prosvetno zvezo:

Dr. Jak. Mohorič,
t. č. predsednik.

Vinko Zor,
t. č. tajnik.

Od Gjevgljelije do Aten.

(Pripoveduje Fr. S.)

(Dalje.)

V samostanu.

Iskat sva šla katoliško cerkev, ki jo upravlja francoski red, lazaristi, prijazni gospodje. Poleg župne cerkve sta še dve podružnici. Razen lazaristov so v Solunu še šolski bratje, ki vzdržujejo kršćansko šolo. Redovnik, ki je govoril z nama, je povedal, da je v samostanu tudi en Slovenec, br. Mihael Bučar, ki je v Solunu že 43 let. Dala sva ga poklicati. Prijazni starček se je silno razveselil, da je mogel govoriti s Slovincema, nič manj vesela sva ga bila pa tudi midva. Rodil se je na Rudniku pri Ljubljani in govori tako gladko slovensko, kakor da ne bi bil eno leto zdoma. Dobiva »Bogoljuba« in »Katoliške misijone«. Pa se pačijo nekateri naši mladeniči, ki za nekaj mesecev pogledajo v drugi svet, kakor da bi ne znali več svojega maternega jezika, ko se vračajo. V Atenah sva naletela na šoferja Srba, ki že od svoje mladosti živi tam, pa tudi govori gladko srbsko. Doma je iz Boke-Kotorske, služil je pa v avstrijski armadi in se je udeležil svetovne vojne, čuti pa se Srba ali bolje rečeno Slovana. Dejal je, da je v Atenah precej Srbov.

V Solunu je kakih 2000 katoličanov ter imajo cerkveno »organizacijo katolikov pod varstvom sv. Pavla«, »družbo kršćanskih mater« in deklško Marijino družbo. Državna oblast jim ni posebno naklonjena. Katoliško cerkev je sekvestirala in zahteva zanjo odkup-

nine en milijon draham, sicer jo bo prodala. Naravnost preganjani pa so bili v Solunu bolgarski unijati, tudi njihovega škofa so izgnali. Zdi pa se, da se ta preganjanja vrše samo v grški Macedoniji, ker v Atenah ni bilo videti niti sledu nasprotovanja katoličanom, nasprotno nam je tam pripovedoval katoliški duhovnik, po narodnosti Grk, dr. Cigale, da mi na svetu tako tolerantnega naroda kakor so Grki. Pravoslavni zahajajo celo zelo radi v katoliško cerkev, na veliki petek jih je bilo tam menda več kakor katolikov. Konvertirajo pa ne, pa bi se tudi ne izplačal trud, je dejal naš učen mentor, ki je govoril krasno nemščino, ki se je je naučil v Monakovem, kjer je bil študiral na univerzi. Pač pa je treba delovati na zedinjenje cerkva, je sodil gospod doktor. V vsej Grčiji je po njegovi sodbi nad 50.000 katoličanov, v Atenah kakih 15.000.

Na antantnem pokopališču.

V Solunu sva se zglasila pri našem konzulatu. G. generalni konzul Gjorgije Nastasijević je naju zelo prijazno in gostoljubno sprejel. Dolgo smo čebljali in pretresali domačo in zunanjo politiko. Povabil je naju, da ga gredoč nazaj zopet obiščeva, ko je slišal, da še isti dan nadaljujeva pot proti cilju najinih želja, solnčnim Atenam. Z avtomobilom sva se odpeljala na »antantno pokopališče«, ki leži precej daleč izven mesta, po šoferjevem zahtevanju več ko deset kilometrov. Saj je pa naju tudi opilil, česar o atenskih šoferjih ne bi mogel trdit. Tam je avtomobilna vožnja silno po ceni, ena drahma za kilometer! Pokopališče je ogromno. Skoro tako daleč, ka-

kor ti nese oko, se vrstijo lepo urejeni grobovi. Največ je francoskih grobov, menda samo na tistem pokopališču okrog 7000. Na vsakem grobu je zasajen lesen križ s francoskim napisom in poslan s trikoloro ob vrhu pokončnika. Skromno, a čedno so urejeni ti grobovi, neguje jih skrbna roka. Milo se stori človeku, ko mu zaplove pogled po tem prostranem polju grobov, kjer leži toliko vojnih žrtev, kjer je toliko grobov francoskega, vsakomur tako simpatičnega naroda, kdor ga ne gleda skozi meglene nemške naočnike in mu ni skalila pravične sodbe nemška žurnalistika. In tam na levi je srbsko grobišče, malo bolj zanemarjeno, nekaj križev leži po tleh, vmes so pa tudi kameniti križi, ki so jih postavljali pač na svoje stroške svoji padlih junakov. Še dva srbska vojna pokopališča se nahajata v Solunu, pa na drugem kraju. Že g. generalni konzul se je potožil, da ne more dobiti razmerna skromne vsote, da bi popravil ta grobišča, da pa misli sedaj na privatno inicijativo. Svoj čas pa, mi je dejal ob pogledu na grobove moj tovariš, je bila od vlade poslana komisija, da si na licu mesta ogleda grobove in jih oskrbi, potrošila menda okrog 800.000 dinarjev, grobišče je pa ostalo, kakor je bilo, vsled česar je bila ta komisija od slovenskega ministra, ko je prišel na vlado, takoj odpoklicana in razpuščena. Oj, te komisije, še na pokopališču človeka preganjajo in vznemirjajo v svetlih čustvih! Angleško pokopališče je na drugem kraju, pač pa je ob srbskem italijansko, s cementnimi križi in spomenikom, ki predstavlja italijanskega vojaka v nadčloveški velikosti, lepo oskrbovano.

Mimo Termopil.

Zvečer naju odpelje na kolodvor najin dragoman in kupi vozne listke do Aten. Vožnja v drugem razredu brzovlaka stane nekaj manj od 700 draham. Vozili smo se od 11 ponoči do štirih popoldne naslednjega dne. Imela sva temnorjave sopotnice, ki so polagoma lezele iz vseh gub in špranj, ki pa za mene niso mnogo marale in so bolj hlepele po žlabinejši, ministri krvi. Vendar sem jih iz solidarnosti pomagal uničevati, dokler ni očaral mojega pogleda ponosni Olimp, ki je v čudoviti mesečini blestel pred nami in nas dalje časa dozvedno tik od nas, spremljal, dokler nam ni zatislil trudnih oči uspravajoči, enakomerni štopot koles. Prespu sem Lariso, ne tako tovariš, ki mi je zjutraj dejal, da spim ko klada. Preko silnih prepadov in ob globelih, po visokem gorovju in skozi tesna, slični Temopilem, ki so v bližini proge in skozi nešteto predorov je zgrajena proga; drvimore ure in ure po samotni, gorati, slabo obrasli, gorati pokrajini, gore in hribočki ob levi in desni, vmes drage, globeli in pašne planote, postajice samotne, dokler zjutraj ne zagledamo v daljavi Parnas, njegov vrh pokrit s snegom. Visok je 2459 m. Takoj sem spoznal, da nisem za ježo na Parnas in da bi bila tekma s starogrškimi Apolonovimi varovanci izgubljena. Opustil sem željo, da bi se popel na goro, posvečeno bogu petja in muzike, Apolonu. Najboljši dostop je menda od Delfi na jugu. Za tako turo bi moral imeti ne samo več časa na razpolago, nego tudi potrebno opremo.

(Dalje.)

Dnevne novice

★ **Zagonezne ničle.** Nekateri kupovalci stadionskih srečk bi zelo radi takih števil, ki nimajo spredaj nobene ničle ter mislijo, da imajo te uboge ničle spredaj to moč, da srečko razveljavijo. V tolažbo vsem tem prevelikim čestilcem ničel povemo prvič, kar je iz vsake računic razvidno, da ničle pred številko prav nič ne pomenijo, najmanj pa morejo razveljaviti kakšno število, in drugič, da imajo vse številke orlovskih srečk spredaj vsaj eno ničlo, to pa zato, ker je numerator, ki je te številke tiskal, narejen na šestštevlično število. Zato le pridno sečajte po njih!

★ **K avtomobilski nesreči na Vrhniki.** (Pojasnilo.) Gdčna. Marija Kopač, ki je zelo nevarno poškodovana, ni sestra umrlega ženina Filipa Kopača, ampak sestrična neveste — mlade vdove, kateri je bila pri poroki družica.

★ **Vpokožitev.** Vpokojen je Kajetan Pogacnik, kanclist pri okrajnem glavarstvu v Kamniku.

★ **Iz carinske službe.** Imenovani so: Pri oblastnem inspektoratu finančne kontrole v Zagrebu za inspektorja Alojzij Armelini, inspektor finančne kontrole na Jesenicah; pri okrajni upravi finančne kontrole v Celju za inspektorja finančne kontrole Aleks. Labaš, inspektor finančne kontrole v Požarevcu; pri glavni carinarnici I. vrste v Belgradu na Savi za glavnega revizorja pri centralni carinski blagajni Janko Jankovič, glavni revizor pri centralni carinski blagajni v Ljubljani.

★ **Iz socialne službe.** Imenovana sta: Franica Klara Vrhunc za učiteljico v Domu slepih v Kočevju, dosedanja učiteljica v Domu slepih v Zemunu; Fran M. Slana za ekonoma Dečjega doma, odd. I., v Ljubljani, dosedaj pri oddelku za socialno politiko v Ljubljani. — Vpokojena sta: Silvan Pečenko, pisar. adjunkt pri oddelku za socialno politiko v Ljubljani, in Maks Reš, upravitelj Invalidskega doma v Celju.

★ **Iz uradnega lista.** Uradni list za ljubljansko in mariborsko oblast z dne 24. aprila 1926 objavlja: Pravilnik za centralni veterinarski bakteriološki zavod v Belgradu; Pravilnik o opravljanju državnega strokovnega izpita za šumarsko praktično in administrativno službo šumarskih uradnikov II. kategorije; Postopnik za carinsko nadzorstvo nad petrolejem in ostalimi produkti iz nafte kakor tudi nad oljem za mazanje, ki se dobavljajo iz inozemstva zaradi uporabljanja pri ribji lovi na Jadranskem morju; Naredba glede jemanja bankovcev po 1000 Din in 100 Din državne izdaje iz prometa.

★ **Vzorna cesta.** Popotnik nam poroča: Enkratna vožnja z avtom od Zirov do Škofje Loke je strašna muka. Prometna cesta je namreč tako škandalozno oskrbovana, da je že vsaka grapa boljša. Če pravijo, da skoro ne pomnijo, kdaj bi bila zadnjič posuta, se temu na moremo čuditi. Ko se bo še cestni fundament izbral, potem pa je najboljši promet s Poljanske in žirovske doline na Loko ustavit. Pa ne samo to! Nad Fužinami, kjer je jez električne žirovske centrale, je cesta že v takem stanju, da mora človek prav življenje tvegati, ko se tod vozi. Vedno bolj udarajoča se cesta, brez dobre ograje, ozka in tik nad globoko vodo človeku res mrzli pot povzroči, če to vidi. Prej se gotovo ne bodo zmenili merodajni faktorji za vse to, dokler se ne bo zgodila kaka velika nesreča. — Priporočiti bi bilo tudi žirovski avtomobilni družbi, da bi na svojih avtoomnibusih pripravila kak napis: Kaditi je prepovedano! kajti kajenje je na takih vozovih prvič nehičeno, drugič pa tudi nevarno za kak ogenj v vozu. Žirovcem samim pa svetujem, da obrnejo svoj promet na Logatec, kamor vodi poštna in trdna cesta.

★ **Avstrijski gosti v našem primorju.** Na otok Rab je dospela s svojimi otroci soproga avstrijskega vladnega načelnika dr. Rameka, ga. Ramek. Družina ostane na Rabu dalje časa.

★ **Polaganje privatnih izpitov za srednje šole.** Prosvedno ministrstvo je izdalo odlok o izpremembah pravilnika za privatne srednješolske izpite. Poslej bo moral vsak, ki zasebno študira srednješolske nauke, polagati izpite na kaki srednji šoli njegovega bivališča odnošno na najbližji srednji šoli.

★ **Novi brzovlaki.** Z večeršnjim dnevom so začeli voziti novi brzovlaki na progah Sušak—Reka, Zagreb—Koprivnica—Djekeneš—Budimpešta.

★ **Smrtna kosa.** V Trnovem pri Ilir. Bistrici je umrl vpok. župnik Andrej Benigar, star 83 let. Pokojni gospod je mnogo let župnikoval v Istri in posvetil vse moči tamkajšnjemu ljudstvu. Kasneje se je preselil v svoj domači kraj, kjer ga je sedaj dohitela smrt. N. v m. p.

★ **Nepraktična vpeljava s prtljažnimi kartami za kolesa.** Pred nekaj meseci so posamezne postaje pričele izdajati kolesarjem, ki oddajajo svoja dvokolesa kot potno prtljago, listke enake onim, ki veljajo osebnemu prometu. Ti listki so sicer precej priročni in se pri blagajni takoj dode, imajo pa vendar to slabo stran, da nimajo nikakih duplikatov, ki bi odpremujočega železničarja spomnili na kolo, ki čaka v oddajnem prtljažnem prostoru. Tako se zgodi večkrat, da tako kolo zaostane na oddajni postaji do prihoda drugega vlaka, dokler ne pride za njim kolo.

★ **Sadajski odbor za okraj Radovljica** priredi v nedeljo, dne 2. maja t. l., v Ratečah pri Kranjski gori (pri županu) celodnevni sadajski cepilni tečaj. Odbor vabi vse zanimance iz okoliša Rateč in Kranjske gore, osobito mlajše posestnike in mladeniče, da se udeležijo tega tečaja v čim večjem številu. Udeležencem se priporoča, da prinese cepilno orodje ali vsaj dober in nabrušen nož. Tečaj se prične ob 8. uri dopoldne.

★ **Slovenske narodne pesmi.** Slovenske zbere in ljubitelje narodnega petja opozarjamo na »Slovenske narodne pesmi« za moške in mešane zbere, ki jih je izdal Marko Bajuk v Novi založbi. V zbirki so zbrane najlepše narodne pesmi v lahki, povsem pravilni narodni harmonizaciji. Naroča se pri Novi založbi in drugih knjigarnah; cena 26 dinarjev.

★ **Za rezervne častnike.** V 4. številki »Ratniške Glasnike«, mesečnika »Udruženja rezervnih oficir i ratnika«, str. 126—129, je objavljen pravilnik ministrstva vojne in mornarice o podeljevanju denarne podpore aktivnim in rezervnim častnikom in častnikom invalidom, radi zdravljenja v kopalščih, sanatorijih in drugih klimatskih krajih. Ta denarna podpora se daje tistim rezervnim častnikom, katerih bolezen izvira iz posledic vojne in katerim zaradi materialnega položaja ni mogoče, da se zdravijo brez te podpore. Podpora se daje za toliko časa, kolikor časa traja bolezen, a največ za 30 dni. Podpora znaša za oženjene 70 Din, za neozmenjene pa 50 Din dnevno. Prošnje se vlagajo neposredno komandantom vojnih okrožij, na katerih teritoriju dotičniki živijo. V prošnjah je navesti: a) kratek opis bolezni za časa vojne; b) kraj, kjer se želi zdraviti; c) oženjen ali neozmenjen; d) premoženjske razmere; e) preko katerega vojnega okrožja oziroma finančne uprave želi, da se jim pošlje denarna podpora. — Premoženjske in družinske razmere morajo biti dokazane z dokumenti pristojnih oblasti. Članstvu ljubljanskega pododborja je ta pravilnik na razpolago vsak delavnik od 18. do 19. ure v društvenem lokalu v kazini.

★ **Sprejem v strojno podoficirsko šolo mornarice.** 1. oktobra t. l. se bo sprejelo v strojno podoficirsko šolo mornarice v Gjenovici (Boka Kotorska) za gojence do 100 mladeničev, ki bodo uvrščeni v XII. gojenski razred, ki traja dve leti. V tem času se bodo učili v strojni stroki in se bodo potem lahko uporabili v strojniški ali elektrotehniški stroki. Razpis je na vpogled pri komandah vojnih okrožij.

★ **Z geofizičnega zavoda v Zagrebu.** Dosedanji upravnik na geofizičnem zavodu v Zagrebu dr. Branimir Truhelka je vpokojen, na njegovo mesto pa je imenovan dr. Stjepan Škreb, deželni šolski nadzornik za srednje šole.

★ **Dar Matici Hrvatski.** Občinski zdravnik v Imotskem dr. Ilija Abjanec je daroval Matici Hrvatski 20.000 Din kot zaklad, iz katerega naj se zalagaajo poljudna zdravstvena dela.

★ **Prepovedane tiskovine.** V naši državi sta prepovedani: 1. komunistična brošura »Izveštaj Komisije za jugoslovensko pitanje, izabrane na prvji sednici prostrane Egzekutive Kominterne od 21. marta 1925 (str. 49); 2. »Crveni Kalendar« (Chicago), katerega vsebina je komunistična.

★ **Poizkušeni vlom.** V noči od 24. na 25. aprila je poskušal dosedaj še neizsledeni vlomilec neopaženo priti na strehi v hišo Pi-bernika Josipa p. d. Konfinarja v vasi Zajasovnik, obč. Motnik, toda domači so ga slišali pri njegovem delu in je moral svojo namero za enkrat opustiti.

Ljubljana

○ **Smrtna kosa.** Nenadoma je umrl na poti k sorodnikom v Sarajevo v Zagrebu gospod Ivan Tominec, nadsprevodnik v p. Vest o tem je zelo užalostila mnogobrojne prijatelje in znanke pokojnika, ki je bil vzor krščanskega, globoko nabožnega moža in redkega družinskega očeta, kateri je s trudom svojih rok vzgojil družino 8 sinov: dr. Angelika, frančiškana, dr. Romana, istotako frančiškana, ki se je pravkar vrnil iz Monakovega kot doktor modroslovja, dr. Stan-ka pri železniški direkciji, Milana, okrajnega sodnika v Slovenjgradu, Cirila, kapetana I. klase pri mornarici, Vladka, železniškega uradnika, Franca, jurista in Oskarja, ki letos maturira. Pokojnik, ki je bil tudi eden najmarljivejših članov naše Prosvete v frančiškanski fari, je bil izredno blagega značaja in vsakemu mil in drag, kdor ga je poznal. Ugledni rodbini, ki je z rajnim izgubila očeta, kakršnih je malo, naše globokoobčuteno sožalje, pokojnemu pa svetila večna luč!

○ **V korist trboveljskim reduciranem** se vrši v petek 30. aprila ob pol 9. uri zvečer v Unioinu »Delavska akademija« z obširnim programom. Dolžnost zavednega delavstva brez razlike na strankino pripadnost je, da se te prireditve udeleži in s tem jasno dokumentira svojo solidarnost z žrtvami kapitalizma. Predprodaja vstopnic v Matici knjigarni.

○ **2. izlet umetnostno-zgodovinskega društva** se vrši ob ugodnem vremenu v nedeljo, 2. maja, pod vodstvom magr. V. Steške. Ogled gradu Jable (Habach) pri Trzinu (grad in nasadi, zbirka slik), cerkve v Grobljah (rokoko-freske); obed v Domžalah. Popoldan ogled gradu in cerkve na Smedniku ter cerkve na Skaručini (freske 1746). Ker je število udeležencev omejeno, sprejema tajnik obvezne prijave in prispevke za prevoz (30 Din za osebo) vsak delavnik od 11. do 12. ure v seminarju za umetnostno zgodovino, najdalje do petka, 30. aprila, članom in gostom se to pot nudi prilika, da si ogledajo nekatere, sicer težje pristopne zgradbe. Sestanek 2. maja ob 7.45 pred železniškim prelazom na Dunajski cesti.

Oglejte si ravnokar došlo, novo, veliko partijo razne, najlepše emailirane, rjave ter aluminijaste posode pri trdki

Stanko Florjančič, trgovina z železnino
Ljubljana, Sv. Petra c. 35.

○ **Izredna skupščina »Kolesarskega podsaveza«** v Ljubljani. V nedeljo dopoldne se je vršila izredna skupščina kolesarskega podsaveza v Ljubljani. Namen te izredne skupščine je bil, da se odpravijo nesoglasja med društvi, katera so do sedaj zelo ovirala razvoj in razmah našega slovenskega kolesarstva. Skupščini so prisostvovali zastopniki kolesarskih društev »Ilirije«, »Primorja« in pa celokupni odbor »Save«. Po daljši precej živahni in mestoma ostri debati, ki pa je potekla popolnoma mirno in dostojno, je prišlo končno do soglasnega sklepa, da se društvo »Sava« zopet pritegne k skupnemu sodelovanju in da se podsavezni odbor izpopolni tudi z njenimi delegati. Izvoljen je bil nato sledeči odbor: predsednik ravatelj Fabiani, podpredsednik Batjela, I. tajnik Gregorčič, II. tajnik Zeme II, blagajnik Bar, vodja Brumat, podvodje Slamič, Moran, Skok, Brenardi, Zilič, Brkljačič in Havani. Nato se je vršila dolgotrajna mestoma zelo zanimiva debata, v kateri so posebno ugajala stvarna izvajanja starost kolesarskega športa g. Gorjanca in pa tovarišev Batjela in Zlokarka. Zborovanje se je zaključilo z željo, da bi ta razveseljiv sporazum zopet dvignil to lepo in praktično panogo našega slovenskega športa.

○ **Mestna zastavljavnica** v petek in soboto radi snazenja ne posluje.

Maribor

□ **Podelitev sv. reda subdijakona** se izvrši prihodnjo nedeljo, dne 2. maja, v cerkvi sv. Alojzija.

□ **Vinarska šola** je bila preteklo nedeljo kontumacirana. Ko se razkuži, bo zopet odprta.

□ **Preureditev poslovnih prostorov.** Jadransko-podunavska banka ima preobsežne prostore. Zato jih je en del dala preurediti in pride v te preurejene prostore slikar I. Valner.

□ **Nova hladilnica v mestni klavnici.** Vsled izredno velikega prometa v mestni klavnici v prošlem letu je bila občina prisiljena povečati hladilnico, da bi lahko zadoštila vsem potrebam. Nova hladilnica, ki je zgrajena na prostoru med živinsko in svinjsko klavnico, bo služila samo izvoznikarjem, dosedanja pa bo celo na razpolago domačim mesarjem. Poslopje, katerega je zgradila tvrdka Kiffmann, je že izgotovljeno in te dni se izvrši montaža strojev, ki so že dospeli. Opremo hladilnice in strojev je dobavila dunajska tvrdka Reiter. Hladilnica bo urejena najmoderneje ter bo izdelovala tudi led v taki količini, da bo zadostovalo vsem potrebam. Sicer letos menda ne bo tako živahne izvozne sezone, kot je bilo lansko leto, toda kljub temu se bo nova hladilnica sigurno izplačala. Dosedaj so namreč izvozniki ali klali v privatnih klavnicah v Laftersbergu ali pa so bili primorani voziti zaklano živino v privatno hladilnico Himmler v Cvetlični ulici, ker v mestni klavnici ni bilo dovolj prostora.

□ **Izredni občni zbor Zveze invalidov, podružnica v Mariboru.** Ljubljanski glavni odbor Zveze invalidov je sklical občni zbor podružnice v Mariboru za nedeljo 25. t. m. in poslal nanj kot svojega zastopnika g. Benedita. Takoj ob otvoritvi občnega zbora se je že začelo močno prerakanje. Zastopnik iz Ljubljane je sam otvoril in vodil občni zbor. Spor se je tikal raznih pomožnih akcij, ki da se niso pravilne peljale. Končno je pri-

Dr. L. S.:

Najbližji bratje.

III.

Cas je že, da si ogledamo to vprašanje tudi z druge strani. Kakšna je obratna stran bleščeče medalje, kakšen je bil notranji razvoj, ki se še pozna pod današnjim na videz tako sijajnim stanjem?

Vsakomur, kdor je kdaj hodil po hrvatskih krajih, je moral pasti v oči tisti široki prepad, ki zija med seljaki in gospodo. Ta prepad je neprimerno večji kot pri nas, kjer se manj pozna ne le vsled tega, ker je izgubila narodna noša pred tovarniškim blagom, katera pa se je na jugu večinoma še ohranila, temveč tudi vsled tega, ker se naše meščanstvo ne čuti tako zelo vzvišeno nad kmetom ljudstvom kot se vidi to n. pr. v Zagrebu. Zagorci so zagrebškemu uradniku primer najbolj zaostalih in zabutih ljudi. Tudi pri Srbih je ta razpoka mnogo manjša, čeprav n. pr. tudi belgrajski bogataši nimajo srca za preprostega šumadina. Odkod vse to? Odtod, ker hrvatska inteligenca ni nikoli delala ljudske politike, niti državne niti kulturne, pa naj jo je vodilo že visoko plemstvo ali kler ali pa meščanski zastopniki. Njihova politična miselnost ni nikoli gradila na potrebah širšega ljudstva, temveč se je lovila bolj za raznimi visokoletečimi ali ozkosrčnimi gesli, ki so jih oni stvorili zase in ki so služili predvsem njim, pa naj si je bilo to

madžaronstvo ali hrvatsko ali razne vrste edinajstva. Nihče se ni briga za kmetove želje, nihče ga ni povprašal za njegovo voljo. Pri nas je socialno čuvstvanje tako razvito, da ga tudi najbolj jara gospoda ne more več čisto prezreti. Na Hrvatskem pa pri vseh hrupnih narodnih in političnih borbah seljak ni vedel prav, za kaj gre, samo to je instinktivno čutil, da ne predvsem za njegove koristi: zadovoljen je moral biti, če je bilo manj vsakovrstnega pritiska. Hrvatski nacionalizem ni bil nikdar in še danes ni — in mirotvorno republikanstvo tudi še ni — zajelo tega jedra v vsej globini, dasi na zunaj toliko šari izrabljajoč baš geslo proti gospodi...

Iz tega usodnega nerazumevanja se razloži čisto enostavno takozvana zaostalost zagorskega ljudstva in usoda njegove govorice. Mirno lahko trdimo, da bi stala danes prosveta v teh krajih na dosti višji stopnji, ako bi se ne bila umetno pretrgala lepo se razvijajoča kajkavska slovstvena tradicija prvih desetletij 19. stoletja. Večjim naporom zadnjih let od 1910—1921 se je sicer posrečilo zmanjšati število analfabetov v Hrvatski na 32 odstotkov, t. j. za 15 odstotkov, toda uspeh bi bil lahko ugodnejši in hitrejši, če bi se bilo rabilo pri ponku v šoli domače narečje. Pomisliti moramo, da je imela Hrvatska dolga desetletja avtonomijo na šolskem polju in bi bilo pričakovati v normalnih razmerah večjega uspeha. Če slišimo, da dela

se sedaj kajkavskim srednješolcem knjižna srbohrvaščina mnogo preglavic — naglasa in raznih fines še pri maturi dostikrat ne obvladajo — potem je razumljivo, če je bilo v ljudski šoli še veliko težje. Ljudstvo je bilo vsled tega povsod kot sirota prikrajšano: v šoli, v uradih, v vsem javnem in kulturnem življenju. Navezano je bilo na tujo pomoč, zato pa so ga posredovalci izkoriščali in prezirali smatrajoč sebe za nekaj boljšega in imenitnejšega. Umetna razlika v govoru je tedaj povečevala prepad med kmeti in gospodo. Koliko je pri tem ljudstvo utrpelo materialne in duševne škode, koliko je bilo vsakovrstnih nepravil in trpljenja, tega danes ne pove nobena kronika, a si lahko mislimo. Veliko narodnih in materialnih vrednot je šlo v izgubo. Lahko si predstavljamo, da bi bil sicer delež hrvatskega Zagorja pri literaturi in omiki večji kot je bil tako, zlasti, če pomislimo, da odpade velik del na Zagreb sam.

Spoznanje, da gre pri narodnem gibanju zlasti za socialne dobrine, še sedaj ne more prodreti. Vsi vodilni krogi še živijo v stari nacionalistični ideologiji, ki gleda le na zunanji okvir. Verjetno je, da bi se bilo današnje zedinjenje prav tako izvršilo brez vpeljave enega knjižnega jezika na Hrvatskem, saj smo se pridružili iz svoje volje tudi mi, ki smo ohranili svojo lastno narodnost. Ali če se je prej vse to še dalo razumeti kot agitacija in kulturna podlaga za bodočo državno edinstvo, potem ne vemo, zakaj

naj bi se to jezikovno zedinjevanje moralo forsirati še dalje in bi ga radi usiljevali nekateri celo nam. Mi smo prepričani — to menda uvidi danes vsakdo med nami —, da je bilo za nas lastno kulturno življenje velika sreča, saj so uspehi tega še edino, s čimer se moremo danes ponasati. Zagon v smeri unifikacije, ki ga je rodila težnja po svobodi v ujedinjeni državi, bo sčasoma ponehal, ker je glavni cilj: državno edinstvo dosežen. Danes ni več razumljivo, zakaj bi morali še stremeti po enotnem jugoslovanskem jeziku. Ali bi ti imeli potem le enega državljana več, le enega vojaka več, le en dinar več davka? Efekt ne bi bil potem prav nič večji. Nasprotno če se da vsaki skupini prostost in možnost, da se neovirano razvije, potem bo svota pozitivnih dobrin, dobre volje in domovinske ljubezni, ki kolje čuva državo kot vsa komanda, toliko večja.

Zdi se pa, da to ne gre v glavo tistim, ki jim je centralistični patriotizem le sredstvo za druge namene. Nič pa ni bolj zopnega kot patriotizem na račun drugih.

Pristna švicarska vezennina
se dobi v izdelovalnici najrazličnejšega
perila
M. Alešovec, Ljubljana

Cankarjevo nabrežje I.
Noviteta v vezennini in perilu.

Šlo do volitev novega odbora. Po daljšem pogaanju se je sestavil nov odbor in sicer: predsednik tov. Cerpes, tajnik tov. Knučič, blagajničar tov. Niefergal, ostali odborniki tovariši Vračko, Plevnik, Verbost, Metelko, Staudeker, Plohl. Nadzorstveni odbor: tovariši Tratnik, Klemenčič, Verčič. Organizaciji želimo miru in reda ter stvarnega dela za lajšanje bede invalidov, vdov in sirot, na kar bo tudi širša javnost stremenje organizacije bolj podpirala.

□ Velika dvorana v mestnem poslopju, preje kazino, se je opremila z novo električno razsvetljavo, in galerija se je zopet priredila. Tako je dvorana sposobna za srednje velike prireditve.

□ Nova suspenzija pri Mestni hranilnici. Pri Mestni hranilnici je suspendiran uradnik g. J. Z.

□ Se neobdavčena razvada. Na mariborskih ulicah leži večkrat polno nastlanega papirja. To se zgodi posebno tedaj, kadar razdeljujejo na cesti razne letake, katere čitatelji po prečitavanju, večinoma pa že brez prečitavanja vržejo proč. Enako povzroči po naših ozkih ulicah gnečo — prenašanje raznih reklamnih tabel. Ker so ceste za promet, zato naj se reklama, ki se vrši na cesti in promet ovira, obdavi, bo vsaj za metle.

□ II. velika dobrodelna tombola nižjih poštinskih uslužbencev. V nedeljo, dne 9. maja t. l., ob 15. uri bo priredila podružnica Osrednjega društva nižjih poštinskih in brzojavnih uslužbencev na Glavnem trgu veliko dobrodelno tombolo. V slučaju slabega vremena se preloži na nedeljo, dne 16. maja t. l. Vsaka tablica stane 2 Din 50 p. Tablice prodajajo vsi pismonoše in tobakarne. Dobitki so sledeči: 1. Pohoštvo (spalna soba); 2. Singer šiv. stroj; 3. zlata muška ura; 4. moško kolo »Neger«; 5. 4 m bukovih drv in 10 petin, 25 četrtin, 100 terni in 150 amb vse skupaj v vrednosti 27.880 Din. Čisti dobiček je namenjen bolnim in podpore potrebnim poštinskim uslužbencem.

Celje

⊕ Predstave v mestnem gledališču. Danes v torek bo gostovalo v Celju zopet ljubljansko gledališko osebje, in sicer v igri B. Shawa »Obrt gospe Warren«. Režija bo v rokah g. Skrbniške, v glavnih vlogah pa nastopajo ge. Nablocka in Medvedova ter gg. Skrbnišek, Kralj in Cesar. Torej same izborne moči, katere bodo gotovo dale Celjanom dovolj umetniškega užitka. Prihodnji torek, to je dne 4. maja, pa nastopijo kot gostje v našem gledališču zagrebški igralci v »Njih četvero« od Gabriele Zapolske. Pričakujemo, da bodo Celjani znali ceniti ne samo hvalevreden trud in stremenje Dramatičnega društva, temveč tudi riziko, ki ga isto nosi s prireditvami po tujem gledališkem osebju. In zato naj bo gledališče pri teh predstavah napolnjeno! — Vstopnice se dobe v knjižarni Gorišek in Leskošek.

⊕ Posledice redukcije na naši pošti se občutno poznajo. Raznašalci dnevne pošte se napravljajo z velikimi butarami že takoj po 8. uri na pot. Kljub temu dobe naslovenci svojo pošto dostavljeno zelo pozno, in to celo tak, ki stanujejo skoroda v središču mesta. To ni tudi drugače mogoče, ker je posameznemu raznašalcu pošte dodeljen tak obsežen rajon, da ga obide v najboljšem slučaju tekom treh ur. Tudi pomanjkanje ponočne telefonske zveze ima v redukciji svoj izvor.

⊕ Zmotno poročanje. V poročilu »Jutra« o okoliški šoli stoji, da je mestna občina že sklenila vsa potrebna dela posebne ceste, ki jih zahteva novi projekt okoliške šole na Dolgem polju, in naveda to dejstvo kot nekaj argumenta proti nam, ki smo to omenili v svojem poročilu. Pripomniti moramo, da sloni to na zmoti. Pred časom je bilo res v mestnem svetu na dnevnem redu vprašanje, ali naj se zida cesta mimo cerkve sv. Duha. Načrt, ki ga je izготovil inž. Reddi, je izkazal prav veliko vsoto, ki bi bila potrebna za to cesto. Radi te visoke vsote je mestni svet sklenil, da se vprašanje o gradnji te ceste odloži do tedaj, dokler ne bo postalo aktualno vprašanje zidanja okoliške šole. Sedaj bo morala priti ta zadeva zopet v mestni svet, ki bo imel nalogo, da preskubi kritje ne samo za to cesto, temveč tudi za vsa druga dela, ki jih bo morala izvršiti mestna občina.

⊕ Nova kavarna se nam obeta v Celju. Mestna hranilnica, katera namerava od mestne občine v Celju kupiti stavbni prostor na vogalu Vodnikove ulice in Kralja Petra ceste, bo zgradila na tem mestu obsežno poslopje, v katerem se bo v pritličju in sicer na voglu nastanila baje prostorna kavarna. Pred časom smo tudi slišali, da misli tudi novi restavracija g. Tome prirediti na terasi pred jedilnim salonom prostore za kavarino. Kmalu bomo imeli v našem mestu več kavnar kot gostiln.

⊕ Stanovanjsko sodišče ne more niti svojih lastnih razsodb izvršiti, v kolikor se te razsodbe nanašajo na izpraznitev stanovanjskih prostorov po odpovedani stranki. Ni namreč novih, praznih stanovanj na razpolago in bi v takem slučaju morala deložirana stranka stanovati na ulici. Na drugi strani stoji pa razna stanovanja mesece in mesece prazna, ker njih lastniki vlagajo pritožbe proti dodelitvi stanovanj strankam, zagrebško višje sodišče je pa daleko. Preden pride od tam kaka rešitev, preteče veliko vode po strugi Savinje. Prazna so posebno taka sta-

novanja, ki so bolj obširna in se nahajajo v lepših prostorih. Eden takih kričestih slučajev je na Lavi, kjer je stanovanje, obstoječe iz petih sob, že skoro tri mesece prazno.

⊕ Izlet gostilničarskih in hotelskih vajencev v Zagreb je priredila v torek 20. t. m. Gostilničarska in hotelska šola v Celju pod rodstvom g. ravnatelja Serajnika. Tega izleta so se udeležile tudi ge. Plešivnik, Perc in Natek, potem predsednik Zveze gostilničarskih zadrug g. Bernardi in gg. Berglez, Černej in Kranjc, ki so peljali s seboj sedem vajencev in vajenk. Tam so si ogledali moderno urejeni hotel Esplanade in tovarno likerjev Arko.

⊕ Glasbena matica bo priredila letos tri javne produkcije svojih gojencev in gojenk. Prva se bo vršila dne 8. maja, naslednja dne 15. maja in zadnja dne 17. maja, vse v mestnem gledališču.

⊕ Smrt starega lovca. V št. Jurju ob j. ž. je umrl med slovenskimi lovskimi krogi dobro znani 80letni paznik Jarmovšek, ki je bil nazadnje nastavljen v lovišču g. Rob. Diehla. Umrl je bil tudi dolgo časa paznik celjske lovske družbe.

⊕ Imenovanje. Za inšpektorja okrajne finančne kontrole je bil imenovan g. Aleksander Labaš.

⊕ Na potu za delom okrađen Celjan. Tesar Karol Tovarnik iz Celja je hotel dobiti na Hrvatskem delo in prišel tako tudi v Zagreb, kjer je prenočil v gostilni v Černomeru pri Zagrebu. Z njim je bil v sobi tudi neki Leop. Herman, ki se je delal, da spi. Ko je pa zapazil, da je njegov tovariš resnično zaspal, se je splazil do njegove obleke, vzel listnico in jo nato tiho popihal. Ko se je Tovarnik zbudil, ni bilo ne njegovega tovariša, pa tudi ne denarja in ne delavske knjižice.

⊕ Ribarsko društvo bo v nedeljo oddajalo na svojem vališču interesentom do 110 tisoč postrvic, 16.000 sulčkov in 11.000 lipanov. Kakor znano, je vališče ob priliki dveh lanskih povodnji utrpelo veliko škodo ne samo na napravah, temveč v prvi vrsti tudi na zarodu. Zato je tembolj hvalevredno delovanje tega društva, da je zamoglo v tako kratkem času stalež zaroda spraviti na tako visoko stopnjo.

Ptuj

⊕ Blagoslavljanje novih orgel v minoritski cerkvi se bo vršilo dne 9. maja in ne 2. maja, kakor smo v številki z dne 23. t. m. napačno poročali. Nove orgle bo blagoslovil prem. g. lavantinski škof dr. Karlin.

⊕ Jurjev sejem. Vsako leto se vrši na Jurjevo, ki se obhaja dne 23. aprila, letni sejem. Tudi letos. Obilo blaga, a malo kupcev, kar se pozna posebno v trgovinah in na sejmihi velika gospodarska kriza, ki jo preživljamo.

⊕ Predavanje dunajskega vseučil. profesorja dr. Strzygowskega o izvoru in razvoju arijske umetnosti, ki ga je priredilo dne 23. t. m. Muzejsko društvo v mestnem gledališču, je privabilo nad 130 obiskovalcev, ki so z zanimanjem sledili lepim govornikovim besedam, ki jih je spremljal z 42 skioptičnimi slikami. Govornik je odprl nov nepoznan svet, v katerem zavzemata tudi slovanska gradbenja umetnost in ornamentika važno vlogo. G. predavatelj je znal snov tako nazorno in poljudno podati, da je bila skoraj vsakemu dostopna.

⊕ Težka nesreča. Ko se je vozil iz Bosne na dopust J. Zirovnik iz Zetla, se mu je zgodila po lahkomiselnosti nesreča. Jutranji vlak, ki pripelje ob petih jutraj na ptujski kolodvor, ne stoji na postajališču Hajdina. Fant je skočil pri železniškem mostu, nad cesto Ptuj—Št. Vid, iz vlaka, pri tem pa globoko padel. Strojevodja je na ptujski postaji takoj obvestil uslužbenca, prišla je komisija z zdravnikom in odredila prevoz težko ponesrečenega Zirovnika v ptujsko bolnišnico.

Trbovlje

Godba na cerkvenem glavnem trgu. Rudarska godba je v nedeljo privikrat to leto koncertirala na glavnem trgu. Zeleti bi bilo, da se dan in spored koncertiranja vsakokrat objavi, da bo tudi občinstvo iz Vod kaj imelo od tega.

Spomenik v vojni padlim. Odbor za postavitev spomenika v vojni padlim vojakom se je sestel v nedeljo v občinski pisarni in je odobril načrt arhitekta Vurnika. Spomenik se namerava postaviti ob jarku glavnega trga pred cerkvijo. Nabrana je že precejšnja vsota denarja, ki so ga nabirali člani Zveze slovenskih vojakov iz svetovne vojne.

Za spomenik ali za invalidski dom? Kakor ima Zveza slovenskih vojakov načrt postaviti v vojni padlim vojakom spomenik, tako si hočejo tudi invalidi postaviti svoj invalidski dom. Prerekanja in ljubosumnosti zaradi tega vprašanja je na obeh straneh dovolj. Zadnje dneve so pa invalidi začeli pobirati podpise med obema strujama, da se izjavijo za dom ali za spomenik. Kdo bo pri tem zmagal, počakamo kasneje.

Okle o novi vladi pred cerkvijo. Splošno pozornost med množico je zbudilo, da se je pred farno cerkvijo po prvi maši oklicala nova vlada, v kateri sedi med drugimi tudi Stipica Radič kot prosvetni minister, medtem ko časopisi niso prinesli te novice.

Zvonovi za podružno cerkev Sv. Katarine. Za priljubljeno podružnico sv. Katarine se v nedeljo ob 8 blagoslovila v Trbovljah dva zvonova in se po obredih odpeljela k podružnici ter dvigneta v zvonik. Po vžigu zvonov se opravi sv. maša.

Hrastnik

Rudarska deputacija, ki se je mudila v Belgradu, se je vrnila. Kakor se je izvedelo od Kristanovih socialistov, ima društvo namen še 100 de-

lavcev odpustiti. Socialistični župan g. Štitar radi nekih intrig še ni potrjen in bi v soboto imeli socialisti poslali radi tega deputacijo k velikemu županu. Socialisti prav dobro vedo, kdo dela proti potrditvi župana, pa so kljub temu raznesli govoro, da je trboveljski župnik g. Gasparič proti potrditvi nastopil. Nobena laž ni pregrda, samo da se klerikalcem ena primaže.

Št. Jernej

Kmetijsko predavanje se je vršilo v nedeljo 11. aprila v društveni dvorani. Predaval je g. Franc Vide iz Zvabovnega o cepljenju trt na suho ter celi postopek tudi nazorno pokazal. Obilna udeležba je pričala o velikem zanimanju za to zelo praktično cepljenje. Želimo še večkrat kaj enakega.

Orlovska akademija, ki jo je priredil tukajšnji orlovski odsek 18. aprila s sodelovanjem orlovske godbe, se je izvršil v splošno zadovoljnost in ob obilni udeležbi. Telovalne točke, predavanje, deklaracije, šalji prizori, ki so se skoro brezhibno prednšali, so naredili najlepši utis.

Umrl je 19. aprila posestnik J. Penca iz Pristave.

Koroško

PRITOŽBE KOROŠKIH SLOVENCEV.

Zadnjič smo priobčili iz pritožbe, ki so jo predložili koroški Slovenci pritožni komisiji, tisti del, ki govori o šolstvu. Danes podajamo oni del, ki se peča z zadnjim ljudskim štetjem; pritožba slove:

»Po odloku zveznega ministrstva za notranje zadeve iz leta 1921. se morata priznati pri ljudskem štetju namesto občevalnega jezika jezikovna pripadnost in znanje nemškega jezika. Tu sem spada tudi vprašanje ljudske pripadnosti in rase.

»Wiener Zeitung« pravi, da je potrebno označiti ljudstvo že zgolj iz statističnih ozirrov po svoji nacionalni strukturi, ker se le na ta način dobi prava slika manjšin, kakor jo zahteva mirovna pogodba. Občevalni jezik ne more tvoriti podlage za statistične podatke, ker se ozira le na uporabo jezika v medsebojnem občevanju, ne pa subjektivno čustvo pripadnosti k nekemu ljudskemu deblu. Dvomljivo je, ako more določiti ljudsko štetje manjšino, in subjektivno priznanje k nekemu ljudstvu bo samo tam na mestu, kjer so dani predpogoji in kjer ne ovira resnično manjšinsko izpoved spomin na kakšen plebiscit ali drugi strankini interesi. Povdarjati je, da se mora izvesti štetje po prizadetih samih.

Pri ljudskem štetju na Koroškem l. 1923. pa so manjkali predpogoji za neodvisno in resnično izpoved. Gospodarsko in socialno odvisno slovensko prebivalstvo se ni moglo upirati državi in privatni raznarodovalni politiki. En del sicer po jeziku, kulturi in običajih enotnih Slovencev je nezaveden in glasuje z nemškimi strankami, drugi del je sicer prišel po mnogih ovirah do zavednosti, a trpi na posledicah plebiscita, ki se mu očita irendenta itd. —

Plebiscit ej ustvaril to, napačno naziranje, da se tolači s priznanjem k Avstriji obenem k nemštvu in priznanje k slovenskemu ljudstvu, priznanje k SHS. Po takšnih okoliščinah je subjektivno priznanje malo sposobno za določitev nacionalne strukture ljudstva, ampak bi se moralo popraševati tudi po maternem, oz. občevalnem jeziku. Brezpogojno pa bi se moralo zahtevati znanje slovenskega jezika, ker govori slovenski jezik najmanj 90.000 ljudi, ki se morejo prištevati izključno Slovincem; Nemce z znanjem slovenskega jezika seštejemo na prste.

Ljudsko štetje ne izraža niti števila nacionalnih Slovencev, ker so bili oni ovirani pri svobodnem priznanju od načina štetja. Zvezna postava namreč predpisuje lastno štetje in šteje po števnih komisarijih. V katerih občinah se ima izvesti lastno štetje pa določi politična oblast. Nobena občina pa ni dobila pravico lastnega štetja, ki edino bi omogočilo pristo in neprisiženo izpoved.

Števni komisariji so stali pod vplivom politične oblasti in značilen za to je odlok okr. glavarstva Celovec, ki pravi: Števene komisarije pridejo v poštev v prvi vrsti izgnani Nemci iz nasledstvenih držav, posebno učitelji, uradniki in nastavljeni.

Predlog občine Bistrica v Rožu, ki je naznanila svoje komisarije, je glavarstvo zavrglo in zapovedalo, da se pritegnejo za števene komisarije tamošnji učitelji. Števni komisariji so točko 7. števnege lista, ki se tiče jezikovne pripadnosti, večinoma sami izpolnili z nemško, ali pa so vprašali na način, ki je lahko človeka zbežal ali preplašil. Iz par slučajev, katere naštejemo, se to lahko razvidi. Števni komisariji so n. pr. vprašali:

Ali držite z nami ali s čuši?

Kako ste glasovali? Za SHS ali za nemško Avstrijo?

Ali držite z Avstrijo ali z Jugoslavijo? Slovensko ne obstoji.

Vi se morate vpisati za Nemca ali za Srba?

Ali hočete ostati pri Srbih ali pri Avstrijcih?

Po mnogih občinah so bili rezultati štetja revidirani s strani okr. glavarstva po komisarijih, katerih nenaklonjenost proti Slovincem je obče znana. Kakšen vzrok tega ravnanja se ni izvedel ali pa je veljal izgovor, da je štetje pomanjkljivo ali nezanesljivo.

Kjer so delovali dvoje vrst komisariji, so bili tudi rezultati različni. Globasnica n. pr. je štela drugikrat 111 in Bistrica Pri Pliberku 359 Nemcev več kot prvikrat. Pri šolskih otrocih od drugega razreda naprej pa se je

smatralo znanje nemškega jezika kot samobesbi umevno.

Neki uradnik beljaškega glavarstva pa je spreminjal na svojo pest pripadnost k slovenskemu jeziku v nemškemu in ko se je župan občine Lipa pritožil, je bil odstavljen.

Politične oblasti so tožile slovenskega števnege komisarja Kralja in več prebivalcev občine Bistrice radi nepostavnega postopanja pri štetju in še le po dolgi obravnavah se je zaslisevanje kot neutemeljeno ustavilo.

Postavne določbe in način izpeljave ljudskega štetja so takšne, da mi Slovenci na Koroškem nikakor ne moremo priznati izid štetja končnoveljavnim in da bi moglo služiti za podlago za nadaljne ukrepe glede slovenske manjšine. —

Predpogojem za pravilno štetje smatramo lastno štetje z navedbo jezikovne pripadnosti, z znanjem slovenskega in nemškega jezika ter kontrolnimi komisijami, v katerih bi bili zastopani tudi Slovenci.

GOSPODOM DUHOVNİKOM

e nudi ugodna prilika pri nakupu **dežnih plašcev** vseh vrst iz gumija od Din 200 naprej, kakor tudi **pelerine** iz velblodove dlake od Din 400 naprej pri trdki

Fran Lukič, Ljubljana, Pred Škofijo 19

Dopisi

Iz Trčiča. Turistovski klub »Skala« priredi v sredo 28. aprila v kinodvorani Nadižar dve predavanji o lepoti naših Alp pozimi s kazanjem 60 skioptičnih slik. Prvo predavanje ob 5 popoldne je namenjeno predvsem šolski mladini iz Trčiča in okolice, drugo ob 8 zvečer pa splošno za vse ljubitelje naših planinskih lepot. Predava obče znani strokovnjak na tem polju g. Vinko Zor. Vstopnina je za osebo 5 Din, za dijake in otroke pa 3 Din. Čisti dobiček poklanja »Skala« mladini meštanske šole za njene potrebščine, zato se preplačila z največjo hvaležnostjo sprejemajo.

Glavna zborovanja ZSV.

Prvo veliko zborovanje ima letos Zveza slovenskih vojakov iz svetovne vojne dne 25. julija v Smartnem ob Paki (Savinjska dolina), ko se bo tam odkril veličasten spomenik; tega bratskega sestanka in odkritja naj se prav posebno udeleže naši tovariši iz mariborske oblasti, zlasti kraji: Celje, Gornji Grad, Slovenj Gradec.

Občni zbor in glavni sestanek pa je zopet določen po izrecni želji pretežne večine mož vseh strank na Brezjah dne 8. avgusta 1926.

Ondi je utelešena duša našega naroda, ond na belem dvorišču Gospe miru in sprave naj se odpočije s trpljenjem prenasršena duša mož trpinov iz vojne.

Tovariši! Mi smo tolači Vaše odločne volje, zato na svidenje dne 8. avgusta v tem ljubem kraju naše divne Gorenjske!

Vse, zlasti polovično vožnjo, uredimo že pravočasno. Zaupniki, oglašajte se in naročite znake naše Zveze!

Glavni odbor ZSV v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7a.

Cerkveni vestnik

Ljubljanska sodaliteta se snide v sredo 28. t. m. ob 5 popoldne v sementiški kapeli in dvorani. Poroča dr. p. Angelik Tominec o vodilnih idejah sv. Frančiška Serafinskega. — Predsednik.

Wickl R., S. J., Marienherlichkeit. Maipredigten oder marianische Lesungen, vez. Din 63.50. Mözinger, Das Blumenreich im Dienste der Gottesmutter, 32 Maivorträge, nevez. 31.50 Din. Harrasser G.-Sinthern P., Im Dienste der Himmelskönigin. Vorträge für Marianische Kongregationen, I—II. zv., vez. po Din 80.— Pfaff, Marianisches Officium, vez. Din 125.

Vse navedene knjige so na razpolago v Jugoslovanski knjižarni v Ljubljani.

Naznanila

Sestanek društva »Treznosti« v Ljubljani se vrši jutri na moškem učiteljsku (parter) ob pol 19. Dnevni red: Predavanje. 2. Razprava o proslavi antialkoholnega dne. 3. Sprejem novih članov. 4. Teke. 5. Zabavni del. Opozorjamo ponovno člane in prijatelje na novi prostor sestankov. — Odbor.

Polzvedovanja

Zgubila se je srebrna zapetna ura. Odda naj se proti nagradi pri F. K. Kaiser, Selenburgova ulica 6.

Darovi

Podpornemu društvu slepih so darovali: Ljubljanska kreditna banka Din 1000; Trgovska banka Din 500; Južnoštajerska posojilnica, Celje, Din 250; Posojilnica Vitanje Din 50; Okrajno sodišče v Radovljici povodom neke obravnave Din 1000. Vsem p. n. darovalcem najiskrenejša hvala! — Odbor.

O BLEKE

lastnega izdelka Vam nudi **najceneje**

JOS. ROJINA — LJUBLJANA

ALEKSANDROVA CESTA 3

ŠMARNIČNO BERILO ZA MESEC MAJNIK priporoča Jugoslovanska knjižarna v Ljubljani sledeče:

Govori za mesec majnik. Spisal F. S. Finžgar. Din 20.—

Lavretanske Šmarnice. Spisal dr. J. Jerše. Din 30.—

Marija in sv. maša. Šmarnice. Spisal V. Bernik. Din 20.—

Marija v predpodobah in podobah. Šmarnice. Spisal J. Volc. Din 30.—

Šmarnice arskega župnika. Din 20.—

Znamenje na nebu. Šmarnice. Spisal dr. J. Jerše. Din 30.—

Marija vrtnarica našega srca ali Šmarčni misijon. Spisal J. M. Seigerschmied. Din 25.—

Vera in kultura

V obrambo družine.

Dolgo časa je vodila boj v obrambo družine in proti razporoki katoliške cerkve sama; sedaj prihajajo do boljše spoznanja že tudi protestanti. »Osservatore Romano« z dne 13. aprila t. l. prinaša iz Newyorka poročilo o govoru tamkajšnjega škofa protestantske episkopalne cerkve W. T. Manninga, ki se odločno izreka proti razporoki.

Škof Manning je uvodoma pozval na složno sodelovanje v obrambo družine katoličane, protestante in Zide. Služabniki vere, je rekel, morajo o tem vprašanju izpregovoriti jasno besedo, kajti škandalozno naraščanje razporok izpodkopava celokupni socialni sistem, slabi in ruši samo celico življenja in ustvarja strahotno nevarnost za naš narodni obstoj. V nemalo slučajih je pravi razlog razporoki želja po zvezi z drugimi. V mnogih slučajih nova zveza ni samo že v mislih, marveč je že končnoveljavno odločeno, še predno je razporoka dovoljena. Moralna degradacija takega položaja ne potrebuje še posebnih komentarjev.

Potem se je škof z vso vehemenco obrnil proti osebam na višjih socialnih položajih, ki gredo v Pariz ali kam drugam, da lažje dosežejo razporoko, pozabljajoč pri tem na svoje dolžnosti proti Bogu, človeški družbi in domovini.

Z žalostjo je ugotovil škof, da odpade ta čas v Združenih državah po ena razporoka na vsakih sedem porok. Nadaljeval je: »Družina se ne more graditi ali trajati na takih temeljih in narod ne more obstati, če ne ohrani svetosti in stalnosti družine. Ločitev moža od žene se more v izjemnih slučajih dovoliti, toda pravica in možnost za novo poroko je tisto, kar ruši svetost zakona. Nerazdružljivi krščanski zakon je neprecenljiva pridobitev človeškega razvoja in če bi se hoteli odvrniti od njega, bi to pomenilo, da se vračamo v barbarstvo!

Legalno sankcioniranje ločitev iz frivolnih in nizkotnih razlogov ter dovoljevanje novih zvez je toliko kot nadomeščati zakon s sistemom praktične poligamije.

Naraščanje razporok izvira po velikem delu iz nizkih in sebičnih pogledov na življenje, iz duha, ki mu je lastno zadovoljstvo več nego vse drugo. Najbolj pa pospešuje razporoke velika lahkota, s katero se da razporoka na naših pristojnih sodiščih doseči. Če bi se dala razporoka težje doseči, kakor velja to v Kanadi, potem bi videli, da bi se mnogi odpovedali in že našli način, da bi premagali težkoče v svojem zakonu in srečno živeli dalje v svojem domu.

Tako protestantski škof W. T. Manning. Odličnega moža pri tem niti niso vodili ver-

ski razlogi, marveč splošno etični in socialni. To je veliko zadoščenje za katoliško cerkev, da tudi protestanti priznavajo, da je edini trdni temelj kulturnemu in socialnemu razvoju človeška družina, temelječa na stalnosti, to je na nerazdružljivosti zakonske zveze. Tembolj moramo obžalovati, da se je srbska pravoslavna cerkev v zadnjem času postavila na povsem drugo stališče.

Srbski pravoslavni narod preživlja tačas težko krizo zakona. Po uradnih podatkih, ki jih je nedavno objavila belgrajska »Politika«, je bilo v l. 1925. v območju 23 duhovnih in cerkvenih srbsko-pravoslavnih sodišč 3265 tožba za ločitev zakona, od tega ogromna večina, to je 2239 zaradi zakonolomstva. To so strašna dejstva. Vsekakor znaša povišek zakonskih ločitev po vaseh znatno manj nego po mestih, to je 2 odstotka, vendar to na stvari bistveno ne izpreminja veliko. Nasproti temu stanju stvari je zavzela pristojna srbsko-pravoslavna cerkvena oblast, sv. sinod, stališče, da naj se pospešuje pozakonjenje »koruznih zakonov« z vsemi mogočimi olajšavami.

Na tem stališču sv. sinoda, ki je ravno nasprotno stališču protestantskega škofa Manninga, smo Slovenci — poleg drugih katoličanov v tej državi — živo prizadeti. Ako bo pravoslavna cerkev olajševala razporoko, bo to zelo škodljivo na moralne slabosti tudi med katoličani in jih vabilo, da prestopijo v pravoslavje in na ta način dosežejo razporoko. Ze sedaj med nami ne manjka takih slučajev, a gotovo je, da jih bo tem več, čim bolj bo pravoslavna cerkev v tem pogledu popustljiva. Tako preti neposredna nevarnost tudi nam, da se razširi razporočna kuga tudi med nas in omaje stalnost družinskih temeljev. Vsekakor je, hvala Bogu, katoliška tradicija prav v tem pogledu med nami še zelo močna, vendar priložnost vabi in zgledi vlečejo.

Nikakor ne more biti v namelih sv. sinoda, da pospešuje razpad družine, pa naj si bo med Srbi ali med katoliškimi Slovenci in Hrvati. Nikdar se nobena cerkev ne more posluževati takega sredstva za pridobivanje novih vernikov; saj vemo, da celo pošteni mohamedanski hodže najodločnejše odklanjajo take »spreobrnjenice«, ki bi hoteli menjati vero, da morejo zavreči svojoja zakonskega druga in »vzeti« drugega. Zato opozarjamo pristojne srbsko-pravoslavne cerkvene faktorje na možnost, da bi olajšanje razporoke v pravoslavni cerkvi utegnulo zapeljati mnoge lahkomišelnice in nemoralne ljudi v to, da bi zaradi razporoke prešli v pravoslavje. Pričakujemo, da se bo pravoslavna cerkev zavarovala proti temu, da bi jo taki ljudje zlorabljali v svoje nizkotne namene.

žalibog, mi ne vidimo nikjer resnega in pa smotrenega dela v tej smeri. Razen nekaj naseljevanja v južnih krajih države, ki ga vodi ministrstvo agrarne reforme in s katerim je malo prizadetih zadovoljno, ne vidimo nobenega dela. Pa vendar v državi živi ogromno število ljudi od izseljencev. Po cenitvi gosp. Saviča, načelnika ministrstva trgovine, imamo 700.000 izseljencev. Ker so pa izseljenci ljudje, ki puščajo doma družine, ceni g. Savič, da živi v Jugoslaviji okroglo 3 milijone ljudi,

odnosno šestina vsega prebivalstva od izseljeniškega zasluga.

Torej mesto izseljeniškega problema naj bi se oprijeli problema notranje kolonizacije v širšem pomenu besede. — Dokler se pa v tem oziru ničesar ne stori, morajo ljudje iti izven države za kruhom. Bojimo se, da to ne bi trajalo predolgo in da mesto enega milijona Jugoslovancev ne bomo imeli za mejami dveh milijonov... O drugem delu problema pa prihodnjic. (Dalje.)

Kulturni pregled

Krščanska šola.

V nedeljo 25. aprila je bilo v Mariboru v dvorani Zadrugne gospodarske banke zborovanje škofijske zveze Krščanske šole. Zborovanje, ki je bilo prav dobro obiskano, je vodil dr. Veble, ki je tolmačil pravila društva ter pripravil ustanovitve podružnic v mestu Mariboru. Poslanec dr. Hoh-njeo je imel govor o našem stališču v šolskem vprašanju. Izvajal je sledeče:

Dve sili sta, ki se borita za šolo: sila absolutistične države in moč krščanske vesti. Na strani katere izmed teh dveh sil, ki se bojujeta med seboj, je pravo?

Po naravnemu pravu pripada vzgoja staršem. Starši imajo prvo pravico odločevati o vzgoji svojih otrok. To pravo je neposredno in neoddatno. Ako se to pravo staršem zanika, odpade glavni razlog za obstoj družine, vzgoja, in družina se ruši v svojem obstoju in svojem bistvu. Starši imajo tudi dolžnost skrbeti kakor za telesni, tako tudi za duševni razvoj in prospek otroka. Oni so predvsem dolžni osebno skrbeti za fizično, duševno in moralno odgojo in vzgojo otroka. Ako za to ne zadostujejo mogočnosti in sredstva družine, nastane potreba šole. Več družin se združi v občino, da ustanovijo šolo kot pomočni zavod za družino. Po svojem postanku in bistvu šola ni samovoljna birokratična ustanova niti ni suvereni zavod, ki bi bil nadrejen družinam in državljanom, marveč je pomočni zavod za družino, da morejo preko njega izvršiti pravo in dolžnost vzgoje. Zato pa morajo starši imeti pravo ustanoviti primerne šole, odnosno ohraniti neokrnjen vpliv na državne in občinske šole, ako so jim samo take dostopne.

Kaj pa je z državo? Namen države je skrb za splošni blagor. Iz tega oziroma ima država interes, in to velik interes, da se briga za pouk in vzgojo otrok. Ta dolžnost je subsidiarna (pomočna, nadomestna), ako prvi vzgojni činitelj ne more ali noče izvršiti svoje vzgojne dolžnosti. Ni pa primarna (prvotna). Primarna in splošna vzgojna dolžnost in pravica države se ne da dokazati ne iz bistva ne iz namena države. Ako bi se državi priznalo tako pravo, bi s tem bila na stečaj odprta vrata tiraniji države nad družinami. Država more zahtevati, da starši oskrbujejo otrokom potrebno mero znanja (priljubno učenje). Ako si otroci na drug način ne bi mogli prilastiti tega znanja kakor v šoli, bi mogla država otroke siliti v šolo (prisilna šola). Nima pa pravice otroke siliti v monopolizirano državno šolo (šolski monopol).

Šolski monopol države je ozko zvezan z idejo absolutistične države, ki je vir vsega prava. Ker je 18. stoletje bilo ona doba, v koji se je državni absolutizem izjavil v praksi ter branil v teoriji, je v tem času tudi iskati začetke monopoliziranja šole po državi. Takrat se je šola, ki je prej po veliki večini bila zaveda cerkve, začela proglašati kot politium, t. j. kot državna zadeva.

Država je začela otroke proglašati kot svojo last, s kjo more vsaj v duševnem oziru razpolagati po mili volji. Vlastodržci in njihovi idejni voditelji so se povrnili k pojmovanju stare Šparte, da so otroci, osobito moška mladež, državna lastnina, ki se mora staršem odvzeti ter v državnih zavodih duševno in telesno tako pripraviti, da bodo izvrševali svojo življensko nalogo, t. j. služiti državi kot dobri vojniki ter tako tudi kot dobri državljani.

Ista načela so deklarirali krvavi voditelji velike francoske revolucije: Danton, Robespierre, Marat. Napraviti so hoteli tabulam rasam, popolno odpraviti dosedanj šolski sistem, ki je vodil račun o pravicah staršev in cerkve, ter upeljati antikonfesionalno, brezbožno državno šolo. Njihove nakane niso uspeli. Stari šolski sistem se je s časovno potrebnimi izpremembami in pod težkimi borbami s protikrščanskimi elementi ohranil do predzadnjega desetletja 19. stoletja. Ko je bila leta 1870 proglašena tretja francoska republika, so fransasoni smatrali, da je prišel čas za uresničenje njihovih protikrščarskih in protivršarskih teženj. Razvili so strastno agitacijo proti verski šoli ter niso mirovali, dokler ni bila uzakonjena ustanova državne brezverske šole, katero imenujejo z varljivim imenom »lajčne šole«. Francoski naučni minister Jules Ferry, član francoske lože, je predložil zakon, po katerem se naj v učnem načrtu državnih ljudskih šol črta verouk ter se mesto njega izpelje nekaj moralni in državljanski pouk (instruction morale et civique). Ta zakon je bil 23. marca 1882 v francoskem senatu sprejet. Zato so hvaležni fransasoni in svobodni-selci Ferryju v Tuilerijah v Parizu postavili sijajen spomenik iz mramorja, ki so ga leta 1910 z velikimi veličnostmi odkrili.

S Ferryjevo šolsko reformo je sicer državna šola bila razkristjanjena, toda poleg državnih šol so obstajale zasebne šole verskega značaja. Te šole so bile v veliki večini: od celotnega števila 17.000 ljudskih šol jih je 14.000 bilo v zasebnih rokah, večinoma v rokah verskih redov. Te šole so bile fransasonom trn v peti. Ideja tretje republike, tako so govorili, pisali in agitirali, zahteva ukinitve in zatrtje vseh verskih šol ter celotno upeljavo laične šole v celi Franciji. Njihova fanatična agitacija je dosegla popoln uspeh. Volitve v francoski parlament leta 1902 so prinesle radikalno večino. Stavilo se je ministrstvo Combesovo, v kojem je bilo izmed 12 ministrov 8 notoričnih fransasonov, 2 tiha fransasoni in samo 2 nefransasona. Combes ni miroval, dokler niso bile vse zasebne verske šole zaprte, katoliški redovniki izgnani ter zastopstvo Francije pri Sv. stolici ukinitveno.

+ Slovaki in vsesokolski kongres v Pragi. Meseca junija letos se bo vršil v Pragi vsesokolski kongres. Ob tej priliki piše Hlinkovo glasilo »Slovak«: »Na kongres pridejo tudi delegati Židov iz Jeruzalema. S tem so Židje dokumentirali svojo solidarnost s sokolsko idejo, ker je židovski element v veliki meri zastopan v sokolskih društvih. Čim je sokolstvo začelo učiti, da morajo kristjani, posebno pa pristaši Rima, izginiti iz sokolskih društev, so bila vrata Židom eo ipso otvorena. Sicer pa — kaj se tiče to nas Slovakov? Mi bi tega sploh ne omenjali, ako sokolstvo ne bi samo sebe imenovalo kriterija in nosilca domovinske ljubezni in državotvornosti. Čim bolj se

Vesoljno svobodomiseltvo je triumfiralo. Vse-povsodi so se pojavili poizkusi upeljati v šolstvu francoske razmere. Lajčna šola je postala geslo in zahteva svobodomiselnih elementov po raznih državah. (Dalje.)

Cjubiljansko gledišče

Drama.

Začetek ob 8 zvečer.

Torek, 27. aprila: Zaprtlo.
Sreda, 28. aprila: PYGMALION. Red D.
Četrtek, 29. aprila: DESETI BRAT. Red B.
Petek, 30. aprila: Zaprtlo.
Sobota, 1. maja: BORBA. Izven.
Nedelja, 2. maja: PEGICA MOJEGA SRCA. Izven.
Ponedeljek, 3. maja: IDIOT. Red A.

Naše prireditve

Prosvetno društvo v Smartnem pod Šmarno gore je priredilo preteklo nedeljo, dne 18. aprila, na novozgrajenem Ljudskem odru v št. Vidu nad Ljubljano Meškovo trodejaniko »Matic«. Pred uprizoritvijo je nastopil društveni moški pevski zbor, sestojel iz nekaj nad dvajset pevcev, in nam zapel lepo vrsto pesmi. Če se omejimo v naslednjem samu na petje in tudi tu le na par splošnih opomb, moramo priznati, da je nastop uspel čisto in smo imeli vtis, da imamo pred seboj že dolgo izšolan in ne šele kratko dobo obstoječ podeželski zbor. Kot posebnost tega zbora je tudi omeniti, da nima pevovodje, ampak pevovodkinjo v osebi gospe Komarjeve, ki pa vodi zbor tako spretno, da bi ji po pravici lahko zavidal marsikateri pevovodja. Značaj posameznih pesmi je zadelo splošno prav dobro in ga tudi točno podala. Od pesmi sta najbolj ugajali prva, Juvančeva Slovenska zemlja, in zadnja, Aljaževa Na dan. Na prvi pogled smo opazili, da vlada v tem zboru disciplina in zmisel za lepo umetnost, ki sta temelj vsakemu napredku. Zbor je vestno pazil na vsak njen migljaj in po večini z lahkoto in eleganco izvedel tudi mesta, ki zahtevajo veliko pozornosti in jim dostikrat celo izvežbani zbori niso kos. Čudili smo se jasni izgovorjavi in čisti intonaciji, točnosti in enotnosti v vstopih, spretno izvedeni dinamiki in pravilnem prednašanju, kar je pripomoglo, da so pesmi do neke čisto in polno. Na par mestih bi si želeli še nekoliko živahnije brzine (tempa), ki bi dala pesmim še več življenja in razmaha. V zborih je nastopilo tudi več solistov, ki so pravtako v celoti dobro rešili svojo nalogo. Zbor ima torej vse pogoje za pravi napredek in le žal, da ga nismo slišali v Ljubljani, kjer so isti dan nastopili zbori Pevske zveze. Želimo samo, da na tej poti vztraja in ne samo vztraja, po lepem uspehu mora še odločneje zastaviti korak in se še bolj poglobiti v svojo stroko, zavedajoč se, da umetnost ne pozna konca in čim višje se kdo povzpne, tem širnejša in lepša nova polja mu odpira. J.

Glasba

Razpis nagrad. Založništvo revije »Tamburaš« razpisuje 5 nagrad za najboljšo tamburaško skladbo in sicer 500, 300, 200, 120 in 60 Din. Prve tri nagrade se plačajo v gotovini, zadnji dve pa s celoletnim, oziroma s polletnim brezplačnim pošiljanjem »Tamburaš«. Pogoji: 1. Skladbe morajo biti izvirne, torej ne prirejene po drugih skladateljih. 2. Pisane naj bodo za celotni tamburaški zbor s čelovčevim. 3. Ne smejo biti pretežke, tako da jih lahko izvajajo tudi srednje dobri tamburaški zbori. 4. Oblika sme biti poljubna, vendar se bodo v prvi vrsti upoštevale skladbe koncertnega značaja in šele nato koraknice in plesne skladbe. 5. Vsak, ki se udeleži tekmee, mora plačati vsaj četrtletno naročnino »Tamburaš«, ki znaša 35 Din, ako še ni naročen nanj. Rokopisi ne smejo biti označeni s skladateljevim imenom, ampak z geslom; ime skladatelja pa naj bo priloženo v zaprtem zavitku (kuverti), ki nosi geslo rokopiesa. Tako opremljene skladbe je treba poslati založništvu: Minka Modic, Ljubljana, Kopitarjeva ulica 1, vsaj do 5. junija t. l.

Knjige in revije

»Savremena opština.« Pod tem naslovom je izšla v Belgradu z datumom 1. aprila 1. številka ilustriranega časopisa »za privredno-socialno i kulturno unapredjenje grada i sela«. Lastnik in urednik lista je dr. Miloslav Stojadinović. Časopis bo izhajal mesečno in stane za vse leto 200 Din, posamezna številka pa 25 Din. — Vsebinska lista je za naše razmere in za nas zanimiva, ker ima mnogo stvari, posebno iz Hrvatske in Srbije, ki mi o njih vsaj mnogo nismo znali. Med drugim prinaša kratak zgodovinski razvoj Belgrada, Zagreba in Ljubljane, Razvoj ustrojstva hrvatskih gradov (dr. Jugger N.). Pismenost v naši državi (dr. Kostić, sekretar stat. odd. v ministrstvu), Ruska zemaljska opština (Eropkin), O komunalnem kreditu, Nešto o gradovima u vrtu, Ka boljem rešenju pitanja stanova, Brojno stanje opština v SHS itd. V uvodu pravi uredništvo, da bo list deloval za vsestransko povzdigo mestnih in podeželskih občin s tem, da bo proučeval prilike v njih in dajal iniciativo in predloge zaboljšanje prilik. — List obljublja biti nepolitičen. Ob priliki se bomo z nekaterimi njegovimi članki mogoče pečali.

Socialna vprašanja

Peter Skemevac:

Naše izseljevanje.

Ugotovljeno je, da ima Slovenija letno več tisoč ljudi, računa se na približno 6000, ki jim ne more dati na svojem ozemlju zaposlitve in s tem kruha. — Za naše razmere je to veliko število in morali bomo o tem resno razmišljati, kje bomo dobili za naše ljudi kruha.

Mogoče je dvoje. Ali da z močnim razvojem našega gospodarstva, predvsem z razvojem industrije, zaposlimo naše ljudi doma, ali pa, ako to ni mogoče, da iščemo za nje kruha izven Slovenije, oziroma izven Jugoslavije. Danes je stanje tako, da imamo veliko število brezposelnih, da ljudje na vseh koncih in krajih povprašujejo, kje bi se mogel dobiti zaslužek izven Slovenije. — Večina naših izseljencev se je obračala pred vojno v Zedinjene države sev. Amerike, in v Nemčijo. Oba ta trga sta po vojni za naše izseljence skoro popolnoma nevporna. V Sev. Ameriko sme po novem amerikan. vseljeniškem zakonu okrog 60 ljudi iz vse Slovenije. Se teh 60 oseb so po večini svojci že v Ameriki naseljenih naših ljudi. Zadnja poročila, ki prihajajo iz Severne Amerike, pravijo sicer, da je v bodočih letih pričakovati zboljšanje možnosti zaslužka, toda to so precej negotove stvari, s katerimi mi sedaj še ne moremo računati.

Za naših 6000 ljudi, ki nam letno prirastejo in ostajajo doma brez kruha, bomo morali skrbeti. — Ravno te dni čitamo v našem časopisu (članki dr. L. S. v »Slovincu«), da moramo skrbeti in interesu Slovenstva in pa Jugoslavije, da se število Slovencev pomnoži. Brez dvoma je to zelo važen problem in njegovo jedro je ravno v skrbi, da ostanejo tudi zvesti Slovenstvu in Jugoslaviji tudi na svojih novih mestih. Toda zdi se, da se temu vprašanju polaga premalo važnosti in da se naši javni delavci posvečajo manj važnim, dostikrat baš luksuznim vprašanjem. — Izseljeniški problem v Sloveniji ni nov. Govorilo in pisalo se je o tem že leta in leta pred vojno. V »Času« iz leta 1909. je objavil dr. Juro Adlešić lep načrt, kako bi se izvedla pri nas javna in zasebna organizacija izseljeniške službe. Javno organizacijo naj bi prevzela

dežela, a privatno društva, ki bi naj podpirala uradno organizacijo. Brez dvoma bi ta stvar bila tedaj izvedljiva, ker je obstojala kranjska deželna avtonomija. Toda od vsega tega ni bilo nič. — Naši ljudje so šli preko oceana, ne da bi se kdo zanje briga. Vso skrb smo prepuščali agentom...

Naše ameriške brate smo poznali samo tedaj, ko smo rabili od njih denar. Ljudje, ki so iz bede morali zapustiti svoj dom, ženo in otroke, ki so uničevali z najtežjim delom v tovarnah svoje življenje, ti ljudje so nam gradili cerkve, domove za slepe, medicinske domove, do njih smo se vprav neprijetno usiljivo obračali v najrazličnejših prilikah za mile darove in prispevke. — In oni so bili drugačni kakor mi, oni so nam pomagali...

Da zamorem ugotoviti, kaj bi bilo z ozrom na današnje razmere storiti v tej stvari, moramo najprej vedeti, kako je stanje naše izseljeniške službe v povojni dobi. Mi imamo javno izseljeniško službo (državno), ki ima sledeče organe: V ministrstvu za socialno politiko v Beogradu obstoja Izseljeniški odsek, ki je merodajen za vso izseljeniško politiko v naši državi. Ta odsek je izdal zakon in pravilnik o izseljevanju in je osnoval v Zagrebu Izseljeniški komisariat, ki vodi izseljeniško upravo za vso državo in se pri tem poslužuje oblastnih vel. županov in sreskih poglavarjev, kakor tudi drugih državnih in samoupravnih oblastev, ki ga podpirajo pri delu. — Smerice za izseljeniško politiko, ki jih izda ministrstvo, izvaja Izseljeniški komisariat v Zagrebu in seznanja s tem vel. županstva, okrajna glavarstva, občine, cerkvena oblastva itd. — Ta organizacija je uvedena po vzoru drugih izseljeniških držav in moramo reči, da je pri naši Izseljeniški upravi zavladal svež duh in da se precej dela. — Spričo tega, da je to polje bilo pred vojno popolnoma neizorano, in da tudi Avstrija ni imela nobene izseljeniške politike, razen nekaj policijskih odredb, moramo priznati težkoče, s katerimi se ima boriti.

Vodilna misel naše uradne izseljeniške politike je, da mi nismo nobena izseljeniška država in da radi tega moramo izseljevanje po možnosti zadržavati in skrbeti za zaposlitev našega ljudstva doma. — To stališče bi bilo popolnoma opravičeno, če bi država tudi za zaposlitev doma skrbela, Toda

je hotela sokolska ideja nacionalizirati, tem bolj je postajala internacionalna. Sam predsednik Masaryk je napisal, da je sokolska ideja prevzeta od Nemcev. »Pri Slovaki in Čehih« — tako piše Masaryk — »ni nič čudnega, da so prevzeli ideje in tudi nacionaine ideje od Nemcev. Kot primer služi sokolstvo, ki je čisto nemška ideja, prevzeta od Nemcev in nacionalno prilagojena«. — Sokolske organizacije v Slovaški — piše dalje »Slovak«, so sestavljene od heterogenih elementov in se smatrajo bolj za društva kot pa za kulturne organizacije. Sokolstvo se je že preživelo in povsod propada.

Gospodarstvo

Kriza v italijanski industriji.

Splošno padanje cen. Posledice protitalijanske propagande v Nemčiji in Avstriji. Zvišanje francoskih carin.

Trst, 25. aprila.

Ni minilo še 14 dni, kar sem vam poročal, da se tako razmerje med cenami na drobno in med omizni na debelo ne bo moglo vzdržati. Vzporedno s cenami na mednarodnem trgu so padle tudi v Italiji cene na debelo, medtem ko so se cene na drobno umetno vzdrževale na prejšnji višini. Pomanjkanje denarja in omejitve kredita je končno prisililo tudi trgovce na drobno, da so se vdali. Korak je bil težak posebno za one, ki so si nabavili velike množice blaga v upanju, da bodo cene rastle. V Trstu je najprej velika manufakturna tovarna Weiss nalepila na izlozbe lepke: 20% popusta; drugi najnevarnejši konkurent Ohlen & Comp se je nekaj dni obotavljal, a je prišel končno z istim lepakom na dan. Ko sta se enkrat ta dva velika bazarja odločila za znižanje cen, so morali drugi trgovci avtomatično storiti isto. Ugotoviti, ali so vsi trgovci spustili cene za 20%, je težko, ker nekateri »pravilno« apilirajo 20% popust na cene, ki so jih med tem ... zvišali. Kljub temu pa lahko mirno trdimo, da so cene manufakturnih izdelkov (obleke, usnjati izdelki itd.) padle. Nekateri vrste kolonialnega blaga so nekoliko padle ali imajo vsaj tendenco navzdol, druge so celo nekaj porasle. (Cena olja je padla povprečno 5 lir pri 100 kg, fižol in riž tudi padata, nasprotno je sladkor radi povišanja carine od 18 na 24 zlatih lir narasel, cena domače slanice tudi raste).

Kakor že rečeno, je padanje cen v Italiji v zvezi s padanjem cen na mednarodnem trgu. Vendar pa igrajo v Italiji, posebno pri cenah industrijskih izdelkov, še drugi činitelji važno vlogo. Omenili smo že pomanjkanje denarja in omejitve kredita v zvezi s stabilizacijo lire; industrijska podjetja ne morejo priti do denarja niti potem povečanja delavskega kapitala, ker je tu nov zakon, ki omejuje povečanje in ker hranilni nočejo z denarjem na dan, bodisi da ga nimajo, bodisi da nimajo zaupanja v podjetja. Če pravi, da je treba pripisovati padanje svetovnih cen hiperprodukciji, ki je nastopila v zadnjem času, velja to v veliki meri tudi za Italijo. Italija ne najde več odtoka za svoje blago. Tako dokazujejo statistični podatki, da je tekem prvih dveh mesecev l. 1926. uvoz prekašal izvoz za 1 milijardo 717 milijonov, medtem ko je ta razlika znašala v l. 1925, ki ni bilo ravno ugodno, le 1 milijardo 408 milijonov. Ako ostane pri sedanjem razmerju, bi znašal primanjkljaj na koncu celih 10 milijard. Nazadovanje izvoza pripisujejo v veliki meri protitalijanski propagandi v Nemčiji in Avstriji. Tako je celo neka poluradna agencija poročala: Ni še mogoče ugotoviti, v koliki meri je vplival na zmanjšanje izvoza bojot, preglašen v Nemčiji in Avstriji; gotovo je, da je ekspanzija naše trgovine vedno bolj otežkočena.

Hud udarec je zadal italijanski industriji tudi padec franka; konkurenca francoskega blaga se čedalje bolj čuti. Povišanje francoskih uvoznih carin za 30% pa je naravnost alarmiralo italijanske industrije. V Franciji je šlo iz Italije mnogo blaga, a tako visoka carina bo ta izvoz gotovo veliko zmanjšala.

Ker ne najde v Italiji izdelano blago primerne odtoka v inozemstvo so italijan-

ski trgovci prisiljeni ga vreči na italijanski trg po znižanih cenah.

Zanimivo je, da se tudi železniški promet manjša. V juniju l. 1925 je narasel blagovni promet za 15%, nato je ta prirastek vedno padal, dokler se ni v januarju 1926. izpremenil v primanjkljaj 11%. Tudi brezposelnost je pričela naraščati. V decembru 1925. je imela Italija (tako pravijo statistike, na katere se ni mogoče popolnoma zanesti) 122.200 brezposelnih, v januarju 1926. je to število naraslo na 156.139.

Da bi krizi vsaj deloma odpomogli, so pričeli industriji vedno bolj pritiskati na vlado naj poviša uvozne carine. Javno mnenje — kolikor ga tvorijo nižji sloji — je seveda proti povišanju carin, ker se s tem zopet povišajo cene v Italiji.

I. POROČILO HMELEJ. DRUŠTVA O STANJU HMELEJSKIH NASADOV V SLOVENIJI.

Zalec v Sav. dolini, 24. aprila 1926. Pomladanska dela v tukajšnjih hmeljskih nasadih se izvršujejo gladko. Minuli teden je to delo deževno vreme nekoliko zadrževalo. Danes je bilo lepo vreme. Prihodnji teden se bodo hmeljski nasadi očistili pleva in trte se bodo tuintam tudi že prirezovale. Srednje rani hmelj kaže bujno in zdravo rast. Zalibog so se na nekaterih poganjkih pozneje hmelja pojavili znaki bolezni iz leta 1924. in 1925. (peronospora). Od skupne, s hmeljem zasedene ploskve zavzame pozni hmelj le 5%. Hmeljska kupčija je nekoliko oživila, vendar prodajatelj zadržuje blago in upajo na izboljšanje cen. — Društveno vodstvo. * * *

Cene konjem znatno poskočile. Konjske cene uravnavajo za celo Slov. Stajersko znameniti sejmi v Čakovcu. Na zadnjem konjskem sejmu v Čakovcu v petek, ki je bil zelo dobro obiskan, so se dvignile cene 1000—1500 Din pri enem komadu. Vzrok temu znatnemu dvigu tiči v tem, ker je konjski kontingent za domačo uporabo popolnoma izčrpan. Iz Slov. Stajerske ne izvozimo v inozemstvo že več let niti enega konjskega repa, ampak se uporabljajo živali doma. Konjske cene so bile v zadnjem času na Slov. Stajerskem tako nizke, da niso hoteli konjereji in kmetje pripuščati kobil, ker so bila zreheta preveč poceni. Kmetu se je neprisušena kobila bolj izplačala pri delu nego odrje zreheta, ko je treba kobilo čuvati pred težkim in preveč napornim delom. Radi prentkih konjskih cen se je tudi razmnožitev konj na Slov. Stajerskem zadnji dve leti močno skrčila in postala letos na spomlad tako občutna, da ne krijemo več niti domače potrebe. Radi pomanjkanja konj so se konjske cene tako močno dvignile. Ravno zadnji narastek konjskih cen v Čakovcu bo dal našim kmetom in konjerejem spodbudo, da bodo kobile zopet pripuščali in da se bomo v par letih dokopali glede konjereje vsaj do one višine, da bomo zopet krili domačo potrebo.

Slovenska banka d. d. ima občni zbor dne 12. maja ob pol 12 v družbenih prostorih (bilanca 1924 in 1925) volitev 1 člana v nadzorstveni svet).

Devizni trg. Ze dalj časa opažajo na borzah v Belgradu in Zagrebu da je deviz dovolj na razpolago. Iz Belgrada poročajo, da je bilo na razpolago prošli teden posebno mnogo Newyorka, ki so jih kakor tudi še nekatere druge devize morali belgrajski bankirji zaradi prenapolnenosti tega oddajati v Zagreb in Ljubljano. Pa tudi iz Zagreba poročajo o prenapolnjenem tržišču. Narodna banka je dobila mnogo deviz od izvoznikov, ker je izvoz znatno oživel. Na drugi strani je povpraševanje za tuja plačilna sredstva primeroma slabo. Pričakuje, da se bo z močnejšim izvozom začel tudi uvoz močnejše razvijati.

Gradbeni material za Grčijo. Grška vlada je izdelala velik projekt za drenažna dela v Macedoniji, za gradbo železnice in za gradbo stanovanjskih hiš v Atenah. Finansiralo bo podjetje inozemski kapital: belgijski, angleški in ameriški. O obsegu govori projektirani kapital 100 milijonov dolarjev. Zaradi tega je pričakovati velikega povpraševanja po gradbenem materialu itd. Arabija potrebuje emajlirano posodo. Kakor poroča organ lipskega velesejma, se Arabija zel zanima za emajlirano in aluminijevu posodo ter za papir in produkte.

Nemška zunanja trgovina. Iz Berlina poročajo, da je znašala aktivnost nemške zunanje trgovi-

ne v marcu t. l. 278 milijonov mark napram 121 v februarju, 87 v januarju in 86 v decembru lani.

Produkcija hmelja v Zalcu (CSR) Lani je bil v Zalcu kuliviran po 6651 pogostnikih hmelj na 8231 ha, pridelek pa je bil 105.821 stotov (po 50 kg). Leta 1924. je kuliviralo na 7065 ha 5799 pogostnikov hmelj; pridelek je bil 154.370 stotov (leta 1923. pa 47.212 stotov).

Borza

Dne 26. aprila 1926.

Denar.

Zagreb. (V soboto so bili vsi kurzi blago.) Berlin 18.5143—13.5543 (18.535), Italija 227.938—229.138 (228.65), London 275.953—277.153 (276.57), Newyork 56.632—56.932 (56.7900), Pariz 191—193 (193), Praga 168.125—169.125 (168.65), Dunaj 8.0075—8.0475 (8.025), Curih 10.95625—10.99625 (10.975), Bukarešt 23—23.50.

Curih. Belgard 9.1125 (9.1175), Budimpešta 72.50 (72.50), Berlin 123.275 (123.275), Italija 20.82 (20.82), London 25.17625 (25.1775), Newyork 517.75 (517.75), Pariz 17.82 (17.40), Praga 15.345 (15.34), Dunaj 37.075 (37.025), Sofija 3.75 (3.755), Amsterdam 207.90 (207.80), Bruselj 18.36 (18.40), Kopenhagen 135.50 (135.50), Stockholm 138.60 (138.60), Oslo 111.10 (111.25), Madrid 74.75 (74.875).

Dunaj. Devize: Belgard 12.445, Kodan 185.30 London 34.395, Milan 28.42, Newyork 707.15, Pariz 23.775, Varšava 69.75. Valute: dolarji 706.50, francoski frank 23.62, lira 28.39, dinar 12.415, češko-slovaška krona 20.90.

Praga. Devize: Lira 135.55, Zagreb 59.38, Pariz 112.80, London 164, Newyork 33.70.

Vrednostni papirji.

Ljubljana. 7% invest. posoj. 75.50—79, vojna odškodnina 316—320, zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 200—202, zaklj. 202, Lj. kreditna 175 den., Merkantilna 100—104, Prašedion 866 den., Stavenska 50 den., Kred. zavod 165—175, Strojne 95 bl., Vevče 100 den., Stavbna 50—60, Sešir 110 den.

Zagreb 7% invest. posoj. 77.50—78, agrari 46—46.50, vojna odškodnina 320—322, maj 323—324, Hrv. esk 105—106, Kred. 110—113, Hipobanka 60—62, Jugobanka 97—98, Prašedion 870—875, Lj. kreditna 180 den., Etno zaklj. 150, Srpska 135 den., Narodna banka 4000 den., Zem. Bos. 135—145, Sečera 293 bl., Gutmann 250—270, Slavex 150 bl., Slavonija 42—43, Trbovlje 360—365, Vevče 100 zaključek.

Dunaj. Podon.-savska-jadr. 775.000, Zivno 745.500, Alpine 219.500, Greinitz 120.000, Trbovlje 440.000, Hrv. esk. 126.100, Leykam 130.000, Hipobanka 71.500, Avstr. tvornice za dušik 220.000, Mundus 1.185.000, Slavonija 48.000.

Blago.

Ljubljana. Les: Javorjevi hodi (beli javor) bre zgrč, od 50 cm prem. naprej, media 75 cm, od 1.60 m naprej oziroma od 1.60 do 2.20 m naprej, sveži, s toleranco očrnelega srea, zdravi in ravni, fco vag. meja 1 vag. 1800—2200, zaklj. 1800, hrastovina rezana (dovelles) origin. partija, I. II., ostroroba, paral. očeljevo, dopustne zdrave grče, zdravo in zaprti sree od 14 cm šir. naprej od 52 mm —1.80, 2, 2.30, 2.50, 2.70, 3 m 60 mm —2, 2.30, 2.70, 3 m 80 mm —2, 2.30, 2.70, 3, 3.30, 3.60, 4, 4.30, 4.60 in 5 m, fco vag. Sušak 10 vag. 1200—1200, zaklj. 1200, smrekovi in jelovi hodi, 4 do 7 m dolž., fco Domžale 7 vag. 240—240, zaklj. 240, hrastovi hodi od 25 cm naprej, fco naklad. post. 10 vag. 420—420, zaklj. 420. — Pre m og: Kal. ca. 7000 antracit, Orle, fco vagon Skofljica: kosovec, za 1 tono 500 bl., kockovec za 1 tono 450 bl., orehovec, za 1 tono 400 bl., zдроб, za 1 tono 350 bl., Kal. ca. 4800, fco vagon Ormož: kosovec nad 60 mm, za 1 tono 200 bl., kockovec 35—60 mm, za 1 tono 240 bl., orehovec 20—35 mm, za 1 tono 210 bl., zдроб 10—20 mm, za 1 tono 190 bl. — Kal. ca. 3500, fco vagon Novo mesto: kosovec, za 1 tono 170 bl., kockovec 100 mm, za 1 tono 150 bl., orehovec 50 mm, za 1 tono 140 bl., zдроб, za 1 tono 130 bl., rovní, za 1 tono 120 bl. — Zito in poljski pridelki: Pšenica 74—75, Novi Sad par. 307 bl., koruza, Novi Sad par. 138 bl., koruza, par. Postojna tranz. 175 bl., koruza inzulanka, fco vag. slov. post. 165 bl., oves rešetani, fco Novi Sad par. 175 bl., ajda, fco vag. slov. post. 260 bl., proso rumeno, fco vag. slov. post. 210 bl., rž, fco vag. slov. post. 210 bl., otrobi drobní, fco vag. slov. post. 125 bl., fižol prepeščen, fco slov. post. 270 den., fižol mešanec, fco slov. post. 150 bl., krompir beli, fco slov. post. 60 bl. — Seno, slama: Seno v balah, polsladko, fco vag. slov. pst. 60 den.

Poravnajte naročnino!

Sport

SK Ilirija opozarja cenj. občinstvo, sportnice in sportnike, da sprejema nove članske prijave vsaki dan v klubovem lokalu v kavarni »Evropac« in na igrišču pred gorenjskim kolodvorom pri službojučemu odborniku vsak dan od 17. do 19. ure. Isti nosi viden znak in je na razpolago tudi za vsa pojasnila v klubovih zadevah. — Odbor.

SPORT V MARIBORU.

I. SSK Maribor—TSK Merkur 9:1.

V nedeljo dne 25. aprila predpoldne sta se srečali prvi moštvi I. SSK Maribor in TSK Merkur v prijateljski tekmi, v kateri je zaslužno zmagalo moštvo Maribora s 9:1. Posebno bi bilo omeniti levo krilo in levo zvezo, ki sta lepo vigrana; v ostalem je celo moštvo Maribora zadovoljilo, medtem ko je Merkur docela odpovedal. Upamo, da pomeni to za I. SSK Maribor pot navzgor, posebno ker ima sedaj priliko si izboljšati svojo kondicijo s trenerjem.

Hazena.

I. SSK Maribor:TSK Merkur 13:0.

Tokrat smo mogli zopet videti družino »Mariborac« v svoji najboljši formi. Napad je predvedel lepo kombinacijsko in zelo koristno igro. Tudi strelav na gol topot ni manjkalo. Krilki in branilci dobro. Goman Maribora ni imel mnogo posla.

TSK Merkur je topot docela odpovedal. Igral je čeli drugi polčas s šestimi igralniki, kar se je zelo poznalo. Kirbiševa v голу zelo pridna in požrtvovalna, vendar ni mogla nadomestiti svoje prednje.

SK Ilirija: Rapid 3:1 (3:0).

V nedeljo je imela mariborska publika priliko videti prvaka Slovenije na domačih tleh, ki pa ni izpolnil vseh nad. V prvih desetih minutah prvega polčasa je predvedla Ilirija krasno kombinacijsko igro ki je nadkrijevala svojega nasprotnika za cel razred. V tem času je zabila tudi tri gole. SK Ilirija je bila cel čas v premohi in predvedla dokaj lepo kombinacijsko igro, le strel na gol je manjkalo. Najboljši mož je bil sigurno krilec Lado, ki je naravnost briljiral. Tudi srednji krilec Zankl in golman sta se odlikovala po lepi igri. Drugače pa ni nudilo moštvo Ilirije nobene posebne igre.

Rapid, tipično bojno moštvo, je bil v prvem polčasu do čela v defenzivi. Le začetkom drugega polčasa je začel pritiskati in zabiti tudi en gol. Moštvo manjka potrebne tehnike. Edini, ki bi ga bilo treba omeniti, bi bil leva zveza in desno krilo, ki sta precej boljša, kot ostalo moštvo. Golman je precejšno srečo in veliko požrtvovalnostjo ubranil par ostrih strelav.

Sodnik g. Nemec ni bil kos svoji nalogi in bi priporočil sodniški sekciji, da delegira za take tekme pač odločnejše sodnike, ki se ne dajo od publike vplivati. Povsem je treba grajati popolnoma nekvificiran nastop levega branilca Rapida in bi ga bil moral sodnik za kazen odstraniti s prostora.

Prvenstvena nogometna tekma.

Med starima rivaloma ISSK Maribor in SR Rapid se vrši prihodnjo nedeljo dne 2. maja prvenstvena tekma. V mariborskih sportnih krogih vlada za to tekmo izredno zanimanje, ker je na kocki sloves obeh klubov. »Maribor« se pod vodstvom svojega novega trenerja z vso vnemo pripravila na spopad z Rapidom, ki vodi sedaj kot prvak samo z eno točko pred »Mariborom«.

Tenis.

Zanimanje za to panogo sporta je zelo veliko in teniš sekcija ISSK Maribora je ena najmočnejših v Sloveniji. Poseduje krasno urejeno igrišče v Ljudskem vrtu, ki pa je za tako število članov premajhno ter ga bo potreba znatno razširiti. Sekcija razpolaga z nekaterimi zelo rutiniranimi igralci, ki so se zlasti izkazali v lanskih tekmah. S prvim majem se pričnejo interne tekme za klubovo prvenstvo. Sekcija se udeleži s svojimi najboljšimi igralci tudi proslave 15letnice ljubljanske Ilirije.

SPORT IN TUJSKI PROMET.

V zadnjem »Sportnem pismu« smo govorili o tem in smo rekli, da je trgovska in obrtna zbornica na Dunaju povabila vse tiste na sestanek, ki so zainteresirani na gospodarstvem pomenu sporta za industrijo in obrt. Namen sestanka je bil razgovor o onih odredbah, ki naj bi dvignile privlačnost sporta. V debati je trgovski svetnik Grünzweil poudarjal, da je dobila dunajska občina lani samo od konjskih dirk 30 milijard kron davka in da je zato njena naloga, da sportne prireditve podpira, kakor je na primer tudi Pariz daroval veliko dirkalno darilo itd. Svetnik Schicht je naglašal, da ima Dunaj samo šest dobrih tednov v letu, dva sejnska

Nova križarska vojska otrok.

Francoski epikal Henry Bordeaux.

Prevedla K. H.

30

To ni šum nevihte. Zdi se, da na kakšnem skednju mlatio žito. In zdaj se prikaže ptič, ki na široko pije razsežnost. Bog, kako hitro leta in kako na široko se razmahuje! Nikoli še niso videli orla s takšnim trupom. In ta šum, ki ni krič, je li to gibanje njegovega srea? Že je nad njimi, zdaj že bolje razločujejo, kako je narejeno to čudo, ki jih privlačuje in jih obenem straši.

Silvij pravi:

»Morda je samo ptič, ker leta in ima peruti.«
In Janček, ki ima dobre oči:
»Voz je, zakaj kolesa ima.«
In Mihec, mlinarjev sin, ki hoče biti mehanik:
»Stroj je, tudi mož je v njem.«
Štefek mu daje prav:
»Dva človeka sta tam gori.«

S cvetlicami v rokah so se deklice zgostile na svojem mestu; iztegnile so svoje vratove in povzdignile oči:

»Angel je,« je rekla Katinka.

Dečki niso mislili na to: ta prikazen spada med Lipetove čudeže; zato ponavljala Ančka:

»Angel je; moliti moramo.«

In kot na mig se vržejo na kolena v visoko travo, ki jih napol zakriva. In angel je že šel mimo v svojem vrtoglavlju poletu. Gotovo je od Boga poslan, da jim kaže pot. Samo gledati ga je treba, pa bodo vedeli, kam iti. Toda mahoma začuti trinajst križarjev mesto rednega šuma nebeškega mlatiča razločno veliko tišino, ki se zdi, da polni vse prostor od gore do obzorja. In eden med njimi, Silvij, se mi zdi, izrazi strah vseh in zakriči:

»Padel bol Padel bol«

In zares pada veliki ptič tako naravnost kot kamen. Toda obrne se in gre zopet kvišku. Dviga se in pada in dela kroge nad njihovimi glavami.

»Strl nas bo v padcu,« izjavi Janček, ki se boji.

»Bežimo! Bežimo!«

»Joj, ne, nikakor ne,« zagotavlja Katinka. »Nič hudega nam ne more storiti.«

»Pojdimo proč,« odloči Lipe. »Večer se bliža in zavetišče je še daleč.«

Toda njegova četa ga več ne posluša. Je li že ob vso veljavo? Deklice in dečki iztegaajo vratove, da bi bolje videli. V zraku se ptič vrti, kot bi ga bil kdo ustrelil. Znova poskuša leteti, krila ga ne nosijo več, pa strmoglavi na tla. Rad bi uporabil obe kolesi, ki ju opazijo pod sprednjim delom, toda v travi so se kolesa razdrobila, kot bi bila ponarejena. Na petdeset korakov od otrok se je ustavil in ne razpne več svojih peruti.

Med tem ginljivim padcem so vsi križarji molčali. Vsi so gledali trepetaje razen Lipeta, ki se ničesar ne boji, razen Ančke in Katinke, ki ju vera podpira. Zdjaj je končano in polagoma se umirijo.

»Pojdimo bliže,« ponavljata Silvij in Štefek in se ne ganeta.

»Pojdita bliže, če hočeta,« dovoljuje Lipe z očitnim zaničevanjem. »Jaz pa odidem.«

Niče noče biti prvi, zakaj strah jih je. Lipe se mora prvi odpraviti na pot:

»Ogledali si bomo mimogrede in bomo nadaljevali svojo pot.«

In četa hiti nazaj proti ranjencu, ki čepi v travi. Telo mu zavzema veliko prostora in krila še več. Kakšen smešen stroj! Krila, katerih platno je pritrjeno na tanka jesenova bruna, so dobrih sedem metrov dolga in truplo je sila učeno sestavljeno. Mihec, ki je že videl avtomobile, je spoznal motor. Toda zraven so še druge stvari. dva sedeža, neke vrste krmilo, cevi, škripci, vile z dvema kolesoma.

Vile so se skrivile, ko je letalo butnilo na tla.

Dve osebi, zaviti v kožuho in s krinkami na obrazih, sta se oprostili svojih spon, izstopili iz ladje in ogledujeta zdaj stroj. Eden je pripognjen in ga tipa, kakor tipa zdravnik bolnika, ki ima mrzlico, drugi gleda brezbrizno in ko sname svojo krinko, se pokaže ženski obraz.

»Ogrodje dela za pristajanje je poškodovano,« pravi eden.

»Mislija sem, da umrem,« je odgovorila druga oseba.

»Kako ga bomo popravili?«

»Nič več ne stopim vanj.«

»Tukaj ni nobenega tesarja.«

»Rada bi imela stveljo, kjer bi lahko spala.«

Vsak zasleduje svojco misel in otroci ju obkrožijo:

»Vražji otroci!« pravi prvi, »ker sem se jih hotel izogniti, sem hitel, da pristanem. Je-li kakšen tesar v bližini, prijateljčki?«

In žena dostavi takoj:

Prijateljčki, jel i kje kakšna gostilna?«

Lipe jih vljudno pouči:

»Nismo tu doma in nikogar ne poznamo.«

In oba glasova mu odgovorita drug za drugim:

»Na, zdaj pa imava!«

»Trudna sem in nikamor več ne grem.«

Poveljnik Lipe hoče odpeljati svoje vojake:

»Dosti ste že videli. Na pot, na pot, večer se bliža.«

Silvij, Štefek in Petrček ostanejo preplašeni pred zverjo, o kateri meni Mheci, da jo pozna in po tipa za krmilo. In štiri radovedne deklee so prirastle k tlom ob njih strani. Silvij mlo pogleda Katinko, kakor bi jo prosil, vendar pa ji topoč več ne sledi.

Lipe jih zama kliče. Odvrnili so se od njega in poveljnik odpelje le še armado, ki je že skrčena na tri enote. Ančko. Katinko in Jančka.

Priporočamo »Mojorjeve knjižnice« na Prevaljah: 4. zv. Križev pot. Roman. 5. zv.: Knez Serebrjani, roman. 6. zv.: Zadržaj na grmadi, povest. 7. zv.: Otoski poštrček, povest. — Cene so v Mladiki. — KOL.

tedna, božični, velikonočni in blinjski teden ter teden konjskih dirk. Če bi tega zadnjega tedna ne bilo, bi Dunaj izgubil šestino letnega dobička. Zahvala je kolikor mogoče veliko sportnih prireditelj. Haudeck je dejal, da občina sicer za šolsko mladino v telesnem oziru veliko dela, da se pa premalo zanima za šoli odraslo mladino. Sportni pisatelj Blume je podpiral Haudeckov predlog, naj se vse sportne prireditve koncentrirajo v gostilnih dneh; zjutraj naj se igra tenis in polo, popoldne naj bo nogomet in dirkanje itd.

Vsak je nekaj povedal. Slednjič so se zedinili na sledečo resolucijo: »Danes na Dunaju zbrani zastopniki one obrti in industrije, ki ima na sportu gospodarski interes, pozdravljajo kar najtopleje iniciativno zbornico, ki gre za tem, da ostanejo dunajske sportne prireditve na stari višini in da se še razširijo. Skupaj z vlado Zveze, vlado dežele, z občino dunajsko in z deželnim odborom za tujski promet hočejo ukreniti vse potrebno, da pomagajo obrti, delavcem in nastavljenecem. Sestavi se ožji delovni odbor, ki bo predsedstvo zbornice v teh vprašanjih podpiral.«

Kaj pa mi?

ZAKAJ SEM BIL PREMAGAN?

Houben piše:
»Odkar sem prišel iz Amerike, so veliko pisali in veliko kritizirali. Mnenja glede mojih ameriških startov so zelo različna, in nekateri celo

trdijo, da je bilo vse skupaj neumnost in da bi bilo bolje, če bi sploh ne bil šel tja. Kritiki imajo včasih napačen vidik in le prav malo jih je, ki poznajo ameriške razmere.

Z velikim upom sem šel v Ameriko. Ugotavljam, da med najboljšimi ameriški sprinterji — Paddock, Murchison, Hussey, Hubbard — in med menoj ni nobene razredne razlike. Objektivni presojevalec nas bo cenil vse enako visoko, in je razumljivo, da bodo vsakratne razmere imele velik pomen. Doma na Nemškem sem bil najmanj za pol metra pred ameriški sprinterji; tega pol metra pa spričo ameriških razmer kar izgine, zlasti še, ker sem bil tako kratek čas tam. Boj je bil zato zame že od začetka brezupen. Drugače bi bilo seveda, če bi bil mogel ostati vsaj tri mesece tam in bi se bil mogel popolnoma navaditi na tuje razmere. Pride zraven še, da nisem tekel po pešni poti, temveč v halli, za kar je potreben prav poseben trening. Bil sem v prav dobri formi in so me premagale samo ameriške razmere. Saj je moral napraviti Murchison enkrat nov svetovni rekord, da me je premagal.

Mnenje o prireditvah v hallah je zelo različno. Ta pravi, da je dosti sportne vrednote v njih, drugi jo popolnoma zanika. Moja osebna skušnja mi pravi, da prireditve v hallah nimajo sportne vrednosti, temveč samo propagandno; tekanje v hallah je specialiteta in ne zmaga zmeraj ravno najboljši. — Tu navaja Houben razne zglede iz

nemške lahke atletike. — Propagandni pomen takih prireditelj je ta, da jih pridejo večkrat gledat ljudje, ki jih boš poleti zastoj iskal na sportnih prostorih. Začnejo se zanimati in postanejo dobri

pristaši sporta. Saj to je prvi njegov namen, da pritegne vedno večje množice nase; samo navdušenje množice bo napravila iz nas sportni narod.«

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 26. aprila 1926. Višina barometra 308'8 m

Opazovanja	Barometer	Toplota v C°	Rel. vlaga v %	Veter in brzina v m	Oblačnost 0—10	Vrsta padavin		V Ljubljani je
						ob opazovanju	v mm za 24 h	
Ljubljana (dvorec)	7	760'3	9'0	90	SW 5	10	dež	dež 7'0
	8	761'0	8'8	85	NNE 1'5	10	"	"
	14	760'3	13'8	60	SW 3	10	"	"
	21	761'7	10'8	79	SW 0'5	9	"	"
		759'8	14'0	67	S 3	10	"	"
Zagreb	8	761'0	18'0	35	W 0'5	3	dež 0'3	0
Beograd		761'1	14'0	48	SW 3	9	0	0
Sarajevo		762'0	17'0	68	SE 1'5	0	0	0
Skopje						3	0	0
Dubrovnik						10	0	0
Praga	7	755'5	13'0	—	ESE 3			

Barometer je reduciran na morsk gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 755 do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

Specialna mehanična delavnica za popravo pisalnih, računskih in drugih strojev LUDOVIK BARAGA Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6/1 telefon št. 950

Klobuke, perilo, sandale, majice, dežne plašče, dežnike, čevlje itd.

nudi po konkurenčni ceni samo
JAKOB LAH, MARIBOR, GLAVNI TRG 2.

UCENCA

poštenih staršev s potrebno šolsko izobrazbo, ki ima veselje za trgovino z mešanim blagom, pridelki, takoj sprejem. — Naslov v upravi lista pod št. 2847.

Gradbeno podjetje išče dobrega

polirja

Ponudbe na upravo lista pod št. Polir št. 2850 za Ljubljano.

Hlapec oženjen, pošten, trezen, vaje pri konjih in sposoben za vsako delo, išče službo, odnosno dela. — Ponudbe upravi lista pod št. »Trezen« št. 2849.

URADNIK

z devetletno prakso in prvostopskim referencami išče stalno mesto. Zmožen vseh pisarniških del, kakor tudi vodstva pisarne. Položi kavicijo. Cenji pisma na upravo pod št. »Uradnik« 2750.

MEHANIČ

za popravilne pisarniških STROJEV, se takoj sprejme. Ozira se le na prvostopsno moč. Ponudbe na poštini predal 76, Ljubljana. 2767

Za SLUGO

ali kaj sličnega išče mesta mlad, trgovsko izob. fant, vaje vsakega dela, nastopi lahko takoj. Ponudbe na upravo pod št. »Marljiv«

Poravnajte naročnino!

Napredaj so

Znideršičevi PANJI obljubljeni in prazni, ter modern čebelnjak. Naslov: A. Mrkun, Homec, p. Radomlje. 2755

Suha in zdrava bukova drva dobavljiva po zelo zniž. ceni

D. ČEBIN

Wolfova ul. 1/II., tel. 56.

PRODAJ VEČJO

TRGOVSKO HIŠO z dvema lokaloma na zelo prometni cesti za Din 250.000. Kupcu takoj na razpolago večje stanovanje. Naslov v upravi lista pod številko 2861.

Pisalni stroj

»Erika«, skoraj nov, se takoj poceni proda. Naslov v upravi pod: 2863.

Mlajši fant

z dežele, precej inteligent, išče primerne službe kot vratar ali hišni hlapec v gostilnah ali restavracijah. — Ponudbe na upravo »Slovenca« v MARIBORU.

Takoj se proda po jako nizki ceni

tovorni auto

»Praga«, 2 toni, v najboljšem stanju, s kardanskim pogonom, normalni tir. Poizve se v upravi lista pod številko 2862.

Dne 3. maja ob pol 2 popoldne bo javna

dražba košnje na Klemenčevih senožehtih (Krakovski nasip 14) za leto 1926. Sestanek pri mostu na »Malem grabnu«. 2826

Dobro ohranjen

»Opalograf«

poceni napredaj. Naslov v upravi »Slovenca« v Mariboru, Koroska c. 1.

KROMPIRJA

belega, prebranega, kupim 5 vagonov in tudi manjše količine. — Samo fiksne ponudbe z navedbo najnižje cene in množine na upravo pod št. »Krompir« št. 2739.

NOVE ORGLE

prospektne piščali, nove registre, električni ventilatorje in vsa popravila orgel izvršuje strokovno v lastni delavnici po nizki ceni Anton DERNIČ, izdelovalec orgel, Radovljica (Slovenija). 2743

TOVORNI-AUTO

1 in pol tonski, znamke »FIAT« v najboljšem stanju, poceni napredaj. — Naslov v upravi »Slovenca«

Nudim večjo množino lepega, zdravega, štajersk.

krompirja

fco Ljubljana, kg 1 Din. Naslov v upravi št. 2821.

HRASTOVE

PARKETE

po konkurenčnih cenah prodaja »Tovarna parket« SV. PETER v Sav. Dolini. — Izvršuje tudi polaganje. 2744

Po ugodno nizki ceni se proda več parcel, travnikov, njiv, gozdov ter

DVE HIŠI

ob glav. cesti, vse to v št. Vidu n. Ljublj. Posredovalci so izključeni. — Poizve se v št. Vidu nad Ljubljano št. 17.

Najvišji zaslužek

nudi zastopnikom, agentom itd. prvostopsna trdka. Ponudbe, podpre s spričevalom o neoporečnosti, naj se pošljejo na upravo lista pod št. »Ohne Kapital und Vorkenntnisse 512« na »PUBLICITAS« d. d., Zagreb, Gunduličeva 11. 1818

Semenski fižol

ribničan, mandalon, koks, na roko izbran, se dobi pri FRAN POGAČNIK, Ljubljana, Dunajska c. 36

POZOR! POZOR!

OSTANKI za perilo po polovični ali zelo znižani ceni. — Resljeva cesta 30, I. nadst., desno. Ne zamudite ugodne prilike!

Štampilje

S. PETAN, Maribor. Nasproti glav. kolodvora.

Pozor, mizarji!

Več mizar. strojev, najboljši nem. znamke, popolnoma novi, se skupno ali posamezno prodajo. — Vprašanje pod št. »Mizarji« upravi lista.

ZELENJADNA SEMENA

z največjo kaljivostjo ter najzlahtnejše vrste FIŽOLA in GRAHA dobite pri trdki JOSIP GAGEL, LJUBLJANA Hotel Lloyd. Zahtevajte cenik.

Pristne neapolitanske

MAKARONE

razprodaja radi opustitve založbe neapolitanskih testenin trdka I. MUC Koloniale, Vodnikov trg št. 2 in podružnica, Tavčarjeva (Sodna) ulica 4. po Din 7'50 do Din 12.— za kilogram.

KABINET se odda s 1. majem gospodu. Naslov v upravi: št. 2825.

Fino MOŠKO KOLO se proda. Naslov v upravi lista pod št. 2824.

OPALOGRAF rabljen, 22 x 18, kupim. Naslov v upravi št. 2822.

JAVNA SKLADIŠTA

družba s o. z.

Ljubljana, Dunajska cesta 33 (v nekdanjih prostorih tvrde Balkan)

vskladišče blago po najugodnejših kondicijah, izvršuje vse špedicijske posle (mednarodne Transporte, lokalne prevoze, prevoze pohištva), daje tarifne informacije in izvršuje revizijo vozništvov in železniške reklamacije. Cene kulantne

Brzjavni naslov »Skladišta«

Telefon št. 366

Zahvala.

Za tako obilno tolažbo in iskreno sočutje v boleznih kakor tudi ob usodnem udarcu prebride in nenadomestljive izgube našega blagega, srčno dobrega in ljubljenega soproga, očeta, brata itd., gospoda

Franca Čarmana

bodi tem potom izrečena naša najtoplejša zahvala.

Nadalje se zahvaljujemo še posebno častiti duhovščini, vsem darovalcem prekrasnega cvetja, pevskemu društvu »Grafika« za gniljive žalostinke, nadalje Tiskarni in litogr. umetn. zavodu J. Blasnik nasl., kakor tudi vsem njegovim stanovskim tovarišem in sploh vsem, ki so spremili blagega pokojnika na njegovem zadnjem potu k večnemu počitku — in to v klub slabemu vremenu v tako obilnem številu.

Vsem še enkrat najsrčnejša zahvala!

Ljubljana, dne 26. aprila 1926.

ZALUJOČI OSTALI.

Zahvala.

Za številne dokaze iskrenega sočustvovanja ter za nadvse časteče spremstvo na zadnjem potu našega srčno ljubljenega soproga oziroma očeta, brata in strica, gospoda

Andreja Debevca

izrekamo vsem svojo najtoplejšo zahvala. Prav posebno se pa čutimo dolžne izreči srčno zahvalo častiti duhovščini, osobito g. župniku Ježku ter cerkniškemu dekanu g. Juvancu, gg. občinskih odbornikom, ki so nosili krsto pokojnikovo in poklonili rajnemu krasni venec, g. Ant. Medenu za v srce segajoč nagrobni govor, dalje gg. pevsem pod vodstvom g. dr. Krašovca za ganljive žalostinke, slav. šolskemu vodstvu za udeležbo pogreba s šolsko mladino, cenj. članom Orla in Gasilnega društva ter slednjič vsem dragim prijateljem in znancom, ki so v tako obilnem številu prihiteli izkazati zadnjo čast nepozabnemu pokojniku.

V Begunjah nad Cerknico, dne 25. aprila 1926.

GLOBOKO ZALUJOČA RODBINA.

Po nepojmljivih božjih sklepih je nenadoma odšel k Bogu v boljše življenje nepozabni soprog in dobri oče, gospod

Ivan Tominec.

Njegovi zemeljski ostanki počivajo začasno v Zagrebu na Mirigoju.

Globoko žalujoča soproga s sinovi.

Ljubljana - Zagreb, 25. aprila 1926.

Sv. maše zadušnice se bodo opravile v cerkvi oo. frančiškanov v Ljubljani in Kamniku.

Prosimo tihega sožalja.

Zdravje je pol bogastva!

Za uspešno duševno in telesno delo, ter za uspeh v življenju sploh je človeku predpogoj telesno zadovoljstvo.

Ne mučite svoje telo pri vsakem koraku s trdim usnjatimi petami, ker one povzročajo močno potresljaje.

Nosite tudi Vi

Palma-kaučuk podplate in pete.

Vi se potem ne boste hoteli nikakor več odreči ugodnemu in elastičnemu koraku.

Palma-kaučuk pete so trikrat tako trpežne in še ceneje kot usnje.

Amerikanske žurnale,

saída-konte, štrace, odjem. knjižice

šolske zvezke,

trgovske, pisarniške in šolske mape, fasciklje, ris. bloke itd. nudi ugodno

Knjigoveznica K. T. D.

v Ljubljani, Kopitarjeva ulica št. 6/II,

V Srem. Mitrovici se proda ali da v najem

lesno skladišče

s hišo za stanovanje, velikimi šupami in skladiščem za prejemanje blaga. Leži na obali Save, in je prikladno za vsako trgovino. — Posel je dobro uveden — veliko število stalnih odjemalcev! — Odda se radi boleznim. — Vprašanja na: DRVARA M. MAISATZ, Sremska Mitrovica. 2845

Mineralno in blaino kopališče DARUVAR

Radioaktivni topli vreli 38-50° C.

Najuspešnejše zdravljenje: ženskih bolezni, reumatizma, podra re, išlaza, slabokrvnosti in splošne slabosti.

Celo leto odarto! Prijetno letovišče! Ugodne železniške zveze! Zelo zmerni cene!

Izven glavne sezone znaten popust! Zahtevajte prospekt od ravnateljstva kopališča.

RAZPIS.

Godbeno društvo v Domžalah razpisuje zgradbo

„GODBENEGA DOMA“.

Stroški so preračunani za 277.000 Din. — Informacije in načrt na razpolago od dne 28. aprila do 6. maja 1926 od 9. do 12. ure pri JAKOBU PAVLIČU.

Za stavbni odbor:

PAVLIČ, t. č. predsednik.

Edino največje in in najmodernejšo podjetje specialno te vrste v Sloveniji

Velepražarna kave

Meznarič Rado, Maribor, Glavni trg 21

Telefon Interurban 476

Brzjavlj;

Meznarič Maribor

Trgovci, zahtevajte ponudbe!